

Van betekenis

Verkiezingsprogramma
Hart 2022-2026

Van betekenis is het verkiezingsprogramma 2022-2026 van Hart, vastgesteld door de leden van Hart op 8 september 2021. Voor meer informatie: www.hart.ms.

De overheid is van iedereen; wij zijn de regering, jij en ik.

Theodore Roosevelt, Amerikaans staatsman (1858-1919)

Inhoud

6	Colofon
7	Voorwoord
11	Over Hart
15	Deel 1: Krenten in de pap
17	Jansen De Wit 2.0 Nieuwe sokken uit gebruikt textiel
19	Iedereen doet mee Thema: politieke burgerparticipatie
25	Het dorp voedt het kind op Thema: kinderen en jongeren
33	Boerdonk is Boskant niet Thema: identiteit en leefbaarheid van de kernen
25	De strijd om de schaarse ruimte Thema: het buitengebied en andere populaire plekken
37	Deel 2: Garen op de klos
39	De fundamenten zijn gelegd...
39	Bestuur en organisatie
40	Veiligheid
42	Verkeer, vervoer en waterstaat
44	Bedrijvigheid en werkgelegenheid
47	Onderwijs
49	Sport, cultuur en recreatie
53	Zorg, welzijn en gezondheid
57	Milieu en duurzaamheid
60	Wonen en ruimtelijke ordening
63	Financiën

- 65** **Alle dertien goed**
Over de dertien kernen
- 71** **Wat bereikten we? En wat niet?**
Verantwoording 2017-2022
- 85** **Tot slot**
We zijn pas net begonnen

Colofon

'Van betekenis' is het verkiezingsprogramma van Hart, een politieke partij in Meierijstad en voor alle 'boeren, burgers en buitenlui' in die gemeente.

Redactie: fractie Hart (Mirjam van Esch, Lambèr Gevers, Annie Jansen, Pieter van der Kamp, Wesley Maurix, Michael Soedamah en Laurens van Voorst (eindredactie).

Dit verkiezingsprogramma is geschreven onder auspiciën van het bestuur en vastgesteld door de leden van Hart.

Alles uit deze uitgave mag worden gekopieerd en verspreid, mits met bronvermelding.

E info@hart.ms
I hart.ms
T 073 528 4080

Voorwoord

De gemeente Meierijstad moet er vooral zijn voor mensen die het zonder de overheid niet redden. Zo luidt één van de vijf uitgangspunten van Hart, vastgelegd in 'de vijf van Hart'. De verantwoordelijkheid van de gemeente om mensen te ondersteunen is sinds de Tweede Wereldoorlog nog niet zo groot geweest. De groeiende ongelijkheid, corona, de mondialisering en het alsmaar complexer worden van de samenleving – zomaar wat oorzaken waardoor steeds meer mensen in de knel komen. Zomaar wat oorzaken die de overheid hoort aan te zetten om er vooral te zijn voor de kwetsbaren. Om aan die inwoners te vragen: 'Wat kan ik voor je betekenen?'

De gemeente stelt die vraag aan mensen die het psychisch zwaar hebben. Aan mensen die financieel kopje onder (dreigen te) gaan. Die radeloos zijn omdat ze al jarenlang geen geschikt (lees: betaalbaar) huis kunnen vinden. Die wakker liggen vanwege al die windturbines en zonnepanelen die het buitengebied veroveren. Die last hebben van vuile lucht. Die de druk voelen om de bedrijfsvoering van hun veehouderij aan te passen vanwege nieuwe regels.

Meer dan ooit snakken mensen naar erkenning voor de problemen waar ze mee worstelen. Ze willen de zekerheid dat er rust in het hoofd komt, euro's in de portemonnee en een huis om in te wonen. Dat er een overheid is die vraagt wat ze hierin voor hen kan betekenen.

Meierijstad moet een gemeente zijn waar duurzaamheid realistisch wordt, waar kernen aan hun identiteit bouwen, waar iedereen mee mag en kan doen en waar we de democratie naar dorpen, wijken, buurten en straten brengen.

Op Meierijstad rust de zware plicht aan deze zaken te werken. Om te werken aan een gemeente waarbinnen inwoners weten dat ze ertoe doen. En dat de gemeente ertoe doet. Dat die gemeentelijke fusie per 1 januari 2017 niet voor niets is geweest. Dat die schaalvergroting leidde tot een betere, meer daadkrachtige en warmere gemeente. En dat de gemeente ondanks die schaalvergroting nog altijd dichtbij is.

Daarover gaat dit verkiezingsprogramma.

Hoe kwam dit verkiezingsprogramma tot stand?

‘Van betekenis’ is geschreven door de zeven leden van de fractie van Hart, bestaande uit drie raadsleden, drie raadscommissieleden en een steunfractielid¹. Basis voor het stuk is ‘De vijf van Hart’, het ideologisch fundament van de partij en een rondgang langs alle dorpen.

Een klankbordgroep van leden van de verenging Hart boog zich over de eerste versie. De tweede versie is door het bestuur en de algemene ledenvergadering gelezen en goedgekeurd.

Leeswijzer

We beginnen na dit hoofdstuk met een nadere kennismaking met Hart, waarin opgenomen ‘de vijf van Hart’.

Het is gebruikelijk om in verkiezingsprogramma’s de beleidsterreinen van de gemeente door te nemen en daarover de plannen te ontvouwen. Wij doen het iets anders en beginnen met deel 1, wat we noemen, de ‘Krenten in de pap’. Die krenten bestaan uit één concreet idee (‘Jansen de Wit 2.0’) en vier thema’s die we buitengewoon belangrijk vinden. Het gaat daarbij over hoe iedereen mee kan doen, over de jeugd, over de strijd om de ruimte en over de leefbaarheid en identiteit van

¹ Bij het verschijnen van dit programma heeft de fractie negen leden. Behalve de in het colofon genoemde dames en heren sloten Gaitrie Soedamah en Bram Hoogervorst zich aan.

onze dorpen. Bij al die onderwerpen dient de overheid te vragen ‘Wat kan ik voor je betekenen?’ Maar, zo stellen we vast: het is een vraag die inwoners ook aan elkaar kunnen stellen.

Daarna volgen in deel 2 ‘Garen op de klos’ alsnog die beleidsterreinen. Met aan het slot een hoofdstuk over de dertien afzonderlijke kernen.

Een terugblik over wat we de afgelopen jaren deden en bereikten is bijna net zo belangrijk als onze voornemens. Je vindt die verantwoording achter in dit verkiezingsprogramma.

Lees daarna vooral ook het slotwoord. Dan weet je waarom we ernstige problemen onder ogen zien, maar toch vooral blij zijn. Omdat we met slechts drie zetels in een gemeenteraad van 35 relatief veel bereikten. En dat we vol enthousiasme en optimisme meedoen aan de verkiezingen van 16 maart 2022.

Over Hart

Hart is al vanaf de oprichting in 2015 een bijzondere partij. Anders dan veel lokale partijen verrichten de politici van Hart hun werk vanuit een stevig en herkenbaar fundament. Het fundament is vastgelegd in 'de vijf van Hart'.

1. Iedereen kan meedoen.

In Meierijstad hoort iedereen erbij. Rijk, arm, slim, nog slimmer, werkend, werkloos, jong, oud, autochtoon, allochtoon, gezond, ziek: iedereen kan meedoen. En van iedereen verwachten we het een en ander.

2. De overheid is er vooral voor wie het zonder de overheid niet kan.

De overheid is van iedereen en is er voor iedereen. Maar wat ons betreft is de overheid er vooral voor de mensen die de overheid nodig hebben. Voor zorg, werk, geld, advies of steuntjes in de rug.

3. Inwoners doen mee aan politiek en dat vinden die inwoners leuk en belangrijk.

We houden op met burgers naar de politiek lokken. We gaan het andersom doen. We gaan inwoners de baas maken over hun straat, buurt, wijk en dorp. Dat vraagt om een gemeentebestuur dat stimuleert, faciliteert, ondersteunt en het lef heeft de regie los te laten. Om een gemeente die geld, bemoeienis, verantwoordelijkheid en zeggenschap aan dorpen en wijken geeft.

4. Samen zijn we duurzaam.

Meerijstad is duurzaam. Wat we doen, is goed voor natuur, milieu én mensen. We laten het niet bij woorden, we maken het concreet.

5. Schijndelaren maken Schijndel, Rooienaren maken Sint-Oedenrode, Boerdonkers maken... en zo verder.

Hart werd in 2015 in Schijndel geboren en wist van meet af aan dat binnen Meerijstad de Schijndelse identiteit gekoesterd moet worden. Niet verrassend: de overige twaalf kernen hebben ieder voor zich ook een eigen karakter. Daar hoeft geen ‘sausje Meerijstad’ overheen, want Meerijstad is slechts een functionele, bestuurlijke eenheid. Er is niet zoiets als ‘made in Meerijstad’. Er is made in Veghel, made in Erp, made in Olland, made in...

Hart laat het niet bij pleidooien in de raadzaal, maar is ook buiten de formele politiek actief om haar idealen te verwezenlijken. Zo ondersteunde Hart de afgelopen jaren diverse bewonersgroepen in hun streven om ontwikkelingen tot stand te brengen of juist tegen te houden – dat deed Hart zelfs toen een bewonersgroep woningbouw wilde tegenhouden waar Hart zelf voorstander van is. De reden: Hart wil dat inwoners het heft in eigen hand nemen en op niveau van straten en buurten regelen wat ze zelf willen en kunnen regelen.

Een ander voorbeeld van actie buiten de raad is de oprichting van Samen Meten Meerijstad, een vereniging die inwoners helpt de kwaliteit van de lucht te meten. Samen Meten is inmiddels helemaal onafhankelijk van Hart en telt ruim honderd deelnemers.

De politici van Hart beschouwen de partij als slechts één van de middelen om te werken aan hun idealen. Alle fractieleden zijn actief binnen diverse maatschappelijke organisaties of doen andere vormen van vrijwilligerswerk. Voorbeelden zijn de activiteiten voor het Centrummanagement Sint-Oedenrode, Bij Jet, Radar, het schuldhulpmaatjes-project van Welzijn De Meierij en carnavals- en sinterklaasorganisaties.

Democratie floreert als zo veel mogelijk mensen eraan meedoen. Het is de reden dat Hart onophoudelijk de wereld van het openbaar bestuur naar inwoners(groepen) brengt. Met de al genoemde activiteiten, maar ook met tal van (online) bijeenkomsten, enquêtes, filmpjes, een training ('Het klasje van Hart'), een wekelijkse nieuwsbrief, dagelijkse berichten op sociale media (YouTube, Instagram, Facebook en Twitter) en een website die vijf tot zeven keer per week wordt geactualiseerd.

Zo maakt Hart reclame voor Hart. Maar meer nog maakt Hart reclame voor meedoen. Meedoen met de politiek en meedoen in de samenleving.

Deel 1

Krenten in de pap

Over hoe Jansen De Wit terugkomt in Schijndel.

En daarna: politieke burgerparticipatie, kinderen en jongeren, de kernen en het buitengebied en andere belaagde locaties.

Nieuwe sokken uit gebruikt textiel

Jansen De Wit versie 2.0

Jansen De Wit komt terug. Of tenminste iets wat daarop lijkt. Maar dan als een 21^e -eeuwse versie. Een eigentijds, maatschappelijk verantwoord bedrijf waar circulaire economie, zinvol werk voor wie dat nu moeilijk vindt, welzijn en zelfs marketing samenkomen. Lees vooral verder.

‘De Sok’, zo wordt de voormalige kousenfabriek Jansen de Wit in Schijndel nog altijd genoemd. Een bedrijf dat teleooring door concurrentie uit lage lonenlanden en ernstig mismanagement. Het einde van de fabriek bracht Schijndel in de jaren zeventig in een diepe crisis. De armoede, versterkt door het leegroven van de pensioenpotten door de toenmalige eigenaren van de onderneming, wierp Schijndelaren terug op zichzelf en op elkaar. Tot op de dag van vandaag is de onderlinge hulp hier sterker dan in omliggende dorpen.²

Het Schijndel van nu lijkt weinig meer op het dorp dat zo afhankelijk was van ‘Jedewe’, een andere koosnaam voor de onderneming. Maar als het om textiel gaat, herbergt Schijndel een bedrijf dat een ietsje pietsje in de buurt komt van Jansen De Wit: bij Het Goed werken tientallen mensen ‘in de textiel’. En daar begint het plan van Hart.

Met dank aan de toenmalige gemeente Schijndel en de WSD zijn hier bijna dertig inwoners dag in dag uit druk met het innemen en sorteren van gebruikt textiel dat via inzamelcontainers binnenkomt. Het mes snijdt aan meerdere kanten. Mensen voor

² Bron: Onderzoek Het Pon/Telos, 2015.

wie betaald werk niet vanzelfsprekend is, zijn zinvol aan de slag. Gebruikt textiel verdwijnt niet in een vuilverbrander, maar wordt hergebruikt. En, ook niet onbelangrijk: het levert geld op. Gebruikt textiel is *big business*.

Maar wat nu als we dat opnieuw gebruiken van textiel voor een bescheiden deel in eigen hand houden? Wat nu als we van gebruikt textiel garens spinnen en van die garens nieuwe sokken maken?

Ziedaar het idee. We gaan Schijndel – daarmee Meierijstad – weer een sokkenfabriek geven. Sokkenfabriekje.

Hart liet het niet bij een creatieve oprisping, maar deed onderzoek. De partij stak haar licht op bij een vergelijkbaar initiatief in Overijssel en werd gierend enthousiast. De sokken die daar worden gemaakt zijn vanwege de kleine schaal en productiemethode een hot item – ze gaan als luxe hebbedingetjes in chique doosjes de hele wereld over.

Vervolgens klopte Hart bij de WSD aan. Want we willen dat onze ‘Sok 2.0’ vooral werk biedt aan mensen die er nu niet aan te pas komen. Het plan werd daar enthousiast ontvangen.

De rol van de gemeente is beperkt, maar het profijt niet. Want de gemeente heeft een taak als het gaat om het bieden van werk (of dagbesteding, als werk niet lukt) aan inwoners die dat zelf niet voor elkaar krijgen. Dit project helpt de gemeente bij het realiseren van dat doel.

Daar komt bij dat onze gemeente zichzelf graag op de kaart zet. Nou is Hart niet zo van citymarketing, maar als het dan toch moet: dan graag met dingen die écht ‘des Meierijstad’ zijn. Die écht passen bij de identiteit van onze gemeente. Het zorgt er verder voor dat deze, vast en zeker ambachtelijke, sokkenfabriek blijft leven.

Over politieke burgerparticipatie en inclusie

Iedereen doet mee

De titel boven dit hoofdstuk is een cliché. Er is geen politieke partij in Meierijstad die erop tegen is dat iedereen meedoet. Waar de wegen echter scheiden, is als het gaat over de uitvoering. Over wat we doen en laten zodat iedereen meedoet.

Politieke burgerparticipatie

Het is het kroonjuweel van Hart: politieke burgerparticipatie. Het komt erop neer dat we de invloed en inbreng van inwoners sterk willen verbeteren. Waarbij we ons focussen op het probleem dat bestuurders momenteel ervaren bij de inspraak die inwoners krijgen of nemen: dat het knap lastig is om tegemoet te komen aan de wensen en eisen. Of er worden zaken gevraagd die praktisch of wettelijk niet kunnen of de mening van de ene inwoner staat haaks op die van de ander. In beide gevallen leidt inspraak tot frustratie en teleurstelling.

Tijd voor een aanpak die wel werkt.

Hart wil dat er de komende raadsperiode projecten worden gestart volgens het idee van, wat wij noemen, ‘de omgekeerde besluitvorming’. Het betekent dat College en gemeenteraad vooraf enkele randvoorwaarden vaststellen. Zo wordt voorkomen dat meedenkende en meepratende inwoners later zaken bedenken die niet kunnen. Omdat ze te duur zijn, omdat ze onwettig zijn of omdat ze tegen eerder vastgesteld beleid indruisen.

Wat ook anders is: de participerende inwoners praten niet met de gemeente, maar met elkaar. Ze gaan al debatterend met elkaar draagvlak vinden voor een of meerdere besluiten. Het betekent dat ze moeten pleiten, luisteren, overtuigen, overtuigd worden, nieuwe ideeën moeten bedenken of compromissen moeten sluiten. Precies zoals dat nu in de politiek gebeurt.

Hart is enthousiast over zo'n aanpak in Duitstalig België, een gebied dat qua inwoneraantal overeenkomt met Meierijstad. Bij bijeenkomsten daar wordt niet alleen gesproken over door de overheid ingebrachte dilemma's, de deelnemers brengen zelf ook onderwerpen in³.

De uitkomst wordt, in de visie van Hart, geaccepteerd door die politiek als aan een paar voorwaarden is voldaan: 1. het besluit past binnen de vooraf gestelde kaders; 2. alle belanghebbenden konden meedoen – zij die minder opgeleid, bezig of goed gebekt zijn dan anderen krijgen hulp; en 3. de deelnemers krijgen informatie en kennis om tot goede besluiten te komen.

De voordelen van deze aanpak zijn groot. Inspraak wordt gepromoveerd tot inbreng, beslissingsbevoegdheid en verantwoordelijkheid. Daarnaast wordt de democratie versterkt, aangezien er meer mensen intensief aan meedoen. Bijzonder is verder dat de gemeenteraad haar formele positie behoudt. Of, zoals dat in bestuurlijke kringen heet: haar legitimiteit.

Tot slot: met dit soort processen brengen we inwoners samen die tot dat moment vaak in gescheiden 'bubbels' vertoefden. Met name de 15% van de inwoners die tot de elite behoren (hoge inkomens, hoge opleidingen, grote netwerken vol mensen met invloed en macht) en de 30% aan de andere kant van het

³ <https://www.tegenverkiezingen.nl/duitstalige-regio-oost-belgi%C3%AB-krijgt-als-eerste-permanente-gelote-burgerraad>

spectrum (praktisch of niet opgeleid, lage inkomens, amper toegang tot mensen of organisaties die iets voor elkaar krijgen) komen hun eigen werelden amper uit. Dat zet de saamhorigheid in de samenleving onder druk.

‘Inspraak zonder inzicht leidt tot uitspraak zonder uitzicht’

“Bij het participatietraject Marktrenovatie Sint-Oedenrode gaf 25% van de respondenten aan dat er geen enkele verandering op de Markt nodig is. Dat is verrassend, want er zijn nogal wat knelpunten. Een voorbeeld is de kiosk. De kiosk maakt het lastig om het plein bij evenementen handig in te richten. Daar was die 25% vast ook achter gekomen, als niet meteen de vraag was gesteld hoe de Markt moet worden ingericht. Had eerst de vraag gesteld: zijn er knelpunten en zo ja, welke? Of: volgens ons zijn er deze en deze knelpunten, ben je het daarmee eens? Daarna volgt dan de vraag wát er anders moet. Bij dit soort processen is het wezenlijk dat deelnemers over kennis beschikken. Zoals al werd gezegd over de studenten van de Maagdenhuisbezetting, een halve eeuw geleden: ‘inspraak zonder inzicht leidt tot uitspraak zonder uitzicht’.”

Pieter van de Kamp, voorzitter Centrummanagement Sint-Oedenrode en steunfractielid Hart

Inclusie: ‘Je snapt het pas als je er niet bij hoort’

Juist als het over de praktijk gaat, wordt duidelijk wat erbij komt kijken om inclusie tot werkelijkheid te maken. In beleidsnota’s is het streven gemakkelijk vastgelegd, bij de uitvoering valt nogal snel het woord weerbarstig. Want dat is de praktijk, weerbarstig.

Je wilt voorbeelden? 1. Zelfs gemeentelijke gebouwen zijn nog niet allemaal toegankelijk voor mensen met een lichamelijke beperking; 2. Een groep dove inwoners moest zelf een gebarentolk regelen om een nieuwjaarstoespraak van de burgemeester te kunnen volgen (Pijnlijk: iemand mompelde toen als verantwoording om zo'n tolk niet in te huren 'dat het er niet uitziet, zo'n doventolk'); 3. Bij de raadsdiscussie over inclusie hadden de meeste fracties in eerste instantie niet in de gaten dat het niet alleen gaat over lichamelijke, psychische of geestelijke beperkingen – dat ook discriminatie op grond van huidskleur, seksuele geaardheid, geloof of sekse onlosmakelijk met dit thema is verbonden; 4. Mensen met darm- of blaasproblemen blijven weg uit de dorpscentra omdat er geen openbare toiletten zijn. Een poging van Hart om ondernemers hun wc's beschikbaar te laten stellen, slaagde – maar het was een jarenlange strijd tegen onbegrip; 5. Wie een niet-Nederlandse achternaam heeft, krijgt bij sollicitaties minder kans. Laat de gemeente in zijn rol als werkgever anoniem solliciteren invoeren.

Inclusie is in de optiek van Hart juist een kwestie van uitvoering. Daarnaast betekent het ook dat de lokale overheid meer moet zorgen. Bij het overdragen van zorgtaken naar gemeenten was het jarenlang mode om inwoners te wijzen op wat ze nog wél kunnen en op hun eigen verantwoordelijkheid. “Kunnen je burens misschien eens voor je koken?” Dat soort vragen.

Voor de welzijnswerker die in opdracht van de gemeente dat soort vragen nog stelt: stop ermee. Wie hulp vraagt, moet doorgaans (onterechte) schroom overwinnen en dan is het gewoon lomp om zo iemand te wijzen op eigen kracht en sociale netwerken. Dat soort vragen komt later misschien een keer. Eerst gewoon zorg en hulp bieden. De overheid is er immers voor mensen die het zonder de overheid niet kunnen.

Meer over zorg verderop in het deel 2 'Garen op de klos'.

‘De raad beseft de ernst van het probleem niet’

“De SP vroeg een poos terug in de raad om een *track-and-trace-systeem*. Een systeem waarbij ik kan volgen waar de door mij aangevraagde rolstoel of krukken nu zijn en wanneer ik dat zo noodzakelijke hulpmiddel kan verwachten. De raad zag er weinig in en de SP trok de motie prompt in. Het idee werd weggewuifd door mensen die niet afhankelijk zijn van dit soort voorzieningen. Mensen die niet weten tot hoeveel ongemak en problemen het leidt als spullen alsmaar niet worden bezorgd. En hoe geruststellend het is als zo iemand dat zelf kan nagaan. Op dat moment miste ik een raadslid dat zelf weet wat het is om met een beperking door het leven te gaan. Die motie ging slechts om een onderzoek, maar werd amper serieus besproken. Ja, door Hart wel. Mede dankzij mijn inbreng in de fractievergadering, durf ik te stellen. Maar de meeste raadsleden hadden geen benul hoe mensen zoals ik het aangekaarte probleem ervaren.”

Wesley Maurix woont in Wijbosch, leeft met een lichamelijke beperking en is raadscommissielid van Hart.

Concreet:

- Invoering omgekeerde besluitvorming, op zijn minst bij een reeks proefprojecten;
- Nadrukkelijker de stem van betrokkenen horen bij vraagstukken met betrekking tot inclusie;
- Krachtig en openlijke bestrijding van discriminatie door gemeente;
- Al in 2022 realisatie openbare toiletten in de dorpscentra van de drie grootste dorpen, zoals op instigatie van Hart in 2021 besloten;

- Invoering *track-and-trace-systeem* bij aanvragen Wmo-hulpmiddelen;
- De gemeente voert anoniem solliciteren in om (onbewuste) discriminatie op naam te voorkomen.

Over kinderen en jongeren

Het dorp voedt het kind op

Hart haalde in het vorige verkiezingsprogramma de Afrikaanse zegswijze al aan: *'It takes a village to raise a child'*. Vrij vertaald: de hele lokale samenleving is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het welzijn van de jeugd. Hart vroeg er, zeker nadat de coronacrisis uitbrak, veelvuldig aandacht voor.

De jeugd van Meierijstad kwam er bij de vorige verkiezingen en de eerste jaren daarna nogal bekaaid vanaf. De senioren vroegen en kregen veel aandacht. Waarmee meteen een specifiek probleem is benoemd: de jeugd is niet in staat zich te organiseren zoals 70-plussers dat doen. Reden te meer voor Hart om zich in te zetten voor hen die zich amper laten horen.

Het begint ermee dat de basis op orde moet zijn: toegankelijk onderwijs, voldoende en betaalbare sport-, spel- en andere ontspanningsmogelijkheden. Verder zien we vooral om naar de 20% van kinderen en jongeren waarmee het voor corona al slecht ging. Omdat ze door lichamelijke, verstandelijke of psychische problemen steun nodig hebben, omdat ze de verleiding van alcohol of andere drugs niet kunnen weerstaan, omdat het onderwijs niet past bij wat ze nodig hebben of omdat ze opgroeien in een (onveilig) gezin met problemen. Door corona is het besef van al deze problemen gegroeid. Dat is fijn, maar ondertussen zijn ook de problemen zélf toegenomen. Alle hens aan dek.

Hart gelooft in een aanpak waarbij de gemeente en daarbij horende andere professionals solidair zijn met de jongeren. Dat er wordt gewerkt aan verbetering vanuit oprecht doorvoelde betrokkenheid. Waarbij we niet vies zijn van bemoeizorg als dat effectief is.

Nog meer geloven we in preventie. We hebben in onze gemeente een goede structuur op dat gebied. Met een GGD die alle kinderen en jongeren letterlijk ziet, met leerkrachten en met een bloeiend (sport-) verenigingsleven. Het is zaak dat 'systeem' te koesteren en te versterken.

Waar senioren zich verenigen in de Seniorenraad en KBO- en andere groepen, zijn jongeren daar niet toe in staat. Deze vorm van belangenbehartiging past niet bij de jeugd. Het gevolg is dat ze het moeten afleggen tegen de succesvol voor zichzelf pleitende ouderen. Hart wil daarom dat er een belangenorganisatie komt die namens de jeugd spreekt. Daarin zitten mensen die heel dicht bij de jeugd staan, die er solidair mee zijn en die voor die inzet niet betaald worden (geen professionals dus). Zo blijven over: ouders. Hart gaat 'Ouders van Meierijstad' oprichten.

'Hiervoor ben ik de politiek ingegaan'

"Ik ben de politiek ingegaan om er vooral voor de jeugd te zijn. En daarnaast voor alle andere mensen die een steuntje in de rug nodig hebben. Naar hen luisteren, met hen in gesprek gaan en voor hen een lans breken in de raadzaal. Corona heeft het besef doen groeien dat de jeugd zich niet mobiliseert. Geen eisen stelt. Dat moeten wij namens hen doen."

Mirjam van Esch woont in Sint-Oedenrode en is als studie- en beroepskeuzeadviseur actief voor jongeren. Daarnaast is ze gemeenteraadslid van Hart.

Concreet:

- Formeren groep jongerenambassadeurs of jongerenadviesgroep;
- Oprichting 'Ouders van Meierijstad';
- Eenduidige organisatie jongerenwerk in heel Meierijstad;
- Binnen het gezondheidsbeleid voortzetting van de door Hart geïnitieerde voorrang voor bestrijding van het gebruik van alcohol en andere drugs door jongeren;
- Nadrukkelijk betrekken (sport-)verenigingen bij het welzijn van kinderen en jongeren;
- Uitbreiden steun aan *JoinUs* om eenzaamheid te bestrijden;
- Jaarlijks onderzoek naar het welzijn en het geluk van kinderen en jongeren.

Over de identiteit en leefbaarheid van de kernen

Boerdonk is Boskant niet

Elk dorp heeft een eigen identiteit. De bewoners weten, vinden of voelen dat hun kern specifiek is, anders dan elders. Het is een gevoel dat gekoesterd moet worden. Mensen worden ongelukkig als ze het gevoel hebben in een wereld te wonen, waarin door globalisering alles en iedereen gelijkvormig is.

De noodzaak van dat koesteren is versterkt door de oprichting van de gemeente Meierijstad. De activiteiten op het gebied van citymarketing creëren een beeld van de gemeente dat feitelijk alleen herkenbaar is voor kleine gebieden of groepen inwoners van Meierijstad. Keldonk is geen Noordkade. Olland is geen De Dubbelen. En Boerdonk is Boskant niet.

‘Eenheid in verscheidenheid’ werd bij de start van de gemeente zo nu en dan beweerd. Hart gelooft in verscheidenheid en ziet weinig heil in het streven naar eenheid. We moeten echt stoppen met het kunstmatige creëren van een Meierijstad-gevoel of Meierijstad-imago. Laten we besluiten dat Meierijstad een bestuurlijke eenheid is van 550 ambtenaren, 35 (binnenkort 37) raadsleden, een aantal wethouders en een burgemeester. Mensen die ertoe doen omdat ze belangrijk werk doen voor ruim 80.000 inwoners. Maar meer dan dat is het niet.

Wat Hart betreft is het prachtig als inwoners van, pak hem beet, Nijnsel zo nu en dan vergeten dat hun dorp onderdeel is van

Meerijstad. Dat ze zich bij wijze van spreken na een poos afvragen hoe de burgemeester van Nijnsel ook alweer heet.

Of de bestuurders maar een beetje Meerijstad willen loslaten en de dorpen, de dorpen willen laten zijn. Een concreet voorbeeld is het beleid op het gebied van toerisme. Het is onwenselijk dat vrijwilligers van de Rooise VVV (inmiddels tegen hun zin Toeristisch Informatiepunt) door de gemeente zijn verzocht om bezoekers te wijzen op wat er in Veghel en Schijndel allemaal te doen is. Nergens voor nodig. Nu we het toch over Sint-Oedenrode hebben: Hart pleit voor het nadrukkelijk aanmoedigen en steunen van *Natuurlijk!Sint-Oedenrode* en van vergelijkbare initiatieven in andere dorpen.

Wat dat betreft is het jammer dat juist door de start van Meerijstad hier en daar lokale organisaties ophielden te bestaan. Het Roois Cultureel Platform bijvoorbeeld zag vanwege de samenwerking op gemeentelijk niveau gaan taak meer voor zichzelf weggelegd. Erg jammer. We moeten de kleinschaligheid omarmen en stimuleren.

Dorpsraden

Speciale aandacht vragen we voor de dorpsraden. Een rondgang langs de dorpen leert dat diverse raden zich overvraagd voelen. De ambtelijke werkateliers (afdelingen) communiceren ieder voor zich met hen en stemmen die acties doorgaans niet af. Het gevolg is dat er zo nu en dan een ware tsunami van mail- en andere berichten op dorpsraden afkomt. Een betere afstemming op het gemeentehuis is wenselijk.

Zo nu en dan laait in de gemeenteraad de discussie op over de legitimatie van de dorpsraden. Dat de gemeenteraad is gekozen door inwoners en de dorpsraden meestal niet. Hart vindt dat een niet-gekozen dorpsraad met betrokken leden beter is dan géén dorpsraad. En dat er daarnaast de morele plicht is van wethouders, raadsleden en ambtenaren om ook andere

inwoners van dorpen te bevragen en te betrekken bij beleidsvorming en uitvoering van beleid.

Woningbouw

De tien kleine kernen staan onder druk. Winkelvoorzieningen verdwijnen en vergrijzing maakt de toekomst van scholen ongewis. Het verenigingsleven wordt in nogal wat dorpen gerund door dames en heren op leeftijd – het zorgt voor onzekerheid over het voortbestaan van nogal wat van die vrijwilligersorganisaties.

De meest voor de hand liggende oplossing is woningbouw. Hart stelt vast dat er de laatste twee jaar veel woningbouw-pogingen zijn en worden ondernomen. Hoe fors de kritiek op het gebrek aan huizen ook is, er is wel degelijk sprake van een inhaalslag. Waar het, volgens berichten uit enkele dorpen, aan ontbreekt is een goede dialoog met dorpsbewoners over die woningbouw. Hart is met name voor de tien kleine kernen voorstander van woningbouwprogramma's die samen met dorpsinwoners worden gemaakt. Dorpsraad Wijbosch heeft ooit een poging gewaagd, met actieve ondersteuning van de gemeente (toen nog Schijndel) hadden we er nu vast meer van gehoord. Haal dat idee uit de mottenballen en poets het op.

Overigens biedt de bestaande woningvoorraad ook mogelijkheden om de woningnood te verminderen. Dat kan door het splitsen van huizen en andere aanpassingen.

Het is goed om met woningbouw de jongeren te binden aan hun dorp. Feit is dat vooral hoogopgeleide jongeren Wijbosch, Mariaheide en andere kleine kernen niet verlaten omdat ze er geen huis vinden – ze verkassen omdat ze gewoon graag weg *willen* (bron: CBS). Ze willen bijvoorbeeld naar 'de stad'. En als ze het niet persé willen, dan is het wel omdat het handig is: wie in Amsterdam studeert, wil niet elke dag van Zijtaart die kant op gaan met bus en trein.

Het is plezierig als de jeugd na verloop van jaren weer terug wil en kan keren. Dat er dan woningen zijn om uit te kiezen. Vanzelfsprekend.

Overigens heeft Hart ook nadrukkelijk oog voor senioren. Juist voor hen moet er in de eigen kern geschikte huisvesting zijn – wie al pakweg tachtig jaar in een klein dorp woont, wil graag ook de laatste jaren daar blijven. Met aangepaste (zorg-)woningen en hulp van dorpsgenoten kan dat.

Meer over woningbouw verderop in deel 2 ‘Garen op de klos’.

Dorpsbegroting

De autonomie en identiteit van de afzonderlijke dorpen wordt versterkt als de gemeente voor elke kern samen met (een vertegenwoordiging van) bewoners een dorpsbegroting maakt. Daarin worden alle kern-gebonden uitgaven opgenomen en krijgen bewoners de kans om eigen keuzes maken. Zoals: ‘Als we dat groenonderhoud zelf doen, houden we geld over voor meer huishoudelijke hulp’.

‘Eén voor allen, allen voor één’

“Als gemeenteraadslid ben ik er voor alle dorpen. Ik ben er voor de totale gemeenschap van alle 80.000 inwoners, maar meer nog wil ik er zijn voor de *afzonderlijke* dorpen en dorpsgemeenschappen. De gemeente dient dorpen niet alleen in staat te stellen de leefbaarheid op peil te houden of te verbeteren, ze moet ook ruimte geven om de identiteit van die dorpen te versterken. Eén gemeente voor dertien verschillende dorpen dus. In een globaliserende wereld is het belangrijk dat inwoners van Eerde hun dorp typisch Eerde vinden. In mijn geval: ik ben Schijndelaar en ben verknocht aan mijn dorp. Schijndel is voor mij uniek. Schijndel is voor mij geen Sint-Oedenrode of Olland en het is ook geen Meierijstad.”

Lambèr Gevers woont in Schijndel, is directeur van EBC Icarus, actief binnen het verenigingsleden in Schijndel en gemeenteraadslid voor Hart.

Concreet:

- Bij wijze van pilot samen met bewoners een begroting maken voor één of enkele kernen;
- Woningbouwprogramma's samen met bewoners kleine kernen maken;
- Autonomie lokale toeristische informatiepunten;
- Terughoudend met activiteiten die een 'Meerijstad-trots' moeten genereren.

Het buitengebied en andere populaire plekken

De strijd om de schaarse ruimte

Het buitengebied wordt, voorspelt Hart, een van de meest explosieve thema's van de komende raadsperiode. Iedereen wil daar wel iets ontwikkelen. En iedereen wil daar wel een ontwikkeling tegenhouden.

Nederland is al meer dan een eeuw een vol land waar allerlei belanghebbenden met elkaar strijden om vierkante meters. De strijd wordt heviger. Dat komt onder meer door de sterke bevolkingsgroei (meer migratie, mensen leven langer) en verkleining van huishoudens.

Buiten de bebouwde kommen is het allemaal nog wat erger. Vooral in Meierijstad merken we dat, een gemeente met veel buitengebied. De waardering voor de natuur groeit in Meierijstad. Of beter: het besef neemt toe dat de natuur beschermd en uitgebreid dient te worden. Daarnaast is het buitengebied aantrekkelijk voor mensen die graag 'achteraf' wonen – ze zien in vrijkomende stallen en boerderijen mooie plekken om de boel eens stevig te verbouwen tot woonhuis. En dan is er nog de verplichting voor gemeenten om met windturbines en zonneparken duurzame energie op te wekken. Dat vreet ruimte in het buitengebied. Tot slot is het buitengebied niet langer taboe als locatie voor de realisatie van nieuwe woonbuurten, zo blijkt onder meer uit de plannen met betrekking tot Hooghekke en Plein in Schijndel. Het is niet verwonderlijk dat Hart ooit als titel voor een gemeentelijke

bijeenkomst over het onderwerp bedacht 'Botsende belangen in het buitengebied'.

De strijd om de ruimte in het buitengebied dreigt een veldslag te worden. Bewoners(groepen) en belangenorganisaties laten zich steeds nadrukkelijker horen. Voor elke knoop die College of gemeenteraad doorhakt geldt dat het leidt tot felle protesten. Hart vindt dat die betrokkenen meer deelgenoot moet worden van de beperkte speelruimte die de gemeente heeft.

Energie

Zo is er in het kader van de Regionale Energiestrategie (RES) de plicht om wind- en zonneparken te realiseren. Veel locaties vallen om praktische of wettelijke redenen af. De resterende locaties dienen, vindt Hart, met alle betrokkenen worden bepaald. Dat leidt niet tot grote vreugde over de uitkomst, maar wel tot meer begrip, draagvlak en dus minder chagrijn. Tot meer solidariteit ook. Want het is echt onwenselijk dat Olland 30 hectaren aan zonnepanelen moet accepteren en een ander dorp nul.

Verder dient Meierijstad terug te komen op het besluit om veel meer windturbines en zonnepanelen te plaatsen dan in het kader van de RES verplicht is. De druk op het buitengebied door deze extra opgave is onacceptabel fors. In plaats daarvan kiest Hart voor nog meer panelen op (bedrijfs)daken en meer inzet op (woning)isolatie. Wat betreft de luider wordende roep om kernenergie: daar gaan gemeenten niet over.

Agrariërs

Dan moeten we het op deze plaats ook over de agrarische sector hebben. Hart heeft een nogal genuanceerd standpunt over de omslag die gewenst is en de rol van de gemeente daarbij. De noodzaak van de omslag is er: om redenen van duurzaamheid, biodiversiteit en dierenwelzijn zijn al veel veranderingen doorgevoerd en zullen er nog veel komen. Dan de nuance: het

beeld dat hier en daar wordt gecreëerd van een sector die vanuit winstbejag de schouders ophaalt voor de veranderende mores in de samenleving is onjuist. Boeren willen doorgaans best 'om' en hebben daarbij middelen, steun, begrip en tijd nodig. Maar misschien nog wel belangrijker: alle nog onwenselijke zaken in die wereld zijn het gevolg van wensen en eisen van de samenleving. Van de prijs die consumenten willen of kunnen betalen bijvoorbeeld en van het gebrek aan belang dat die consumenten tot voor kort hechtten aan verantwoorde productie. Wie kiloknallers koopt, moet terughoudend zijn met kritiek op vermeende misstanden.

Het voorgaande leidt, wat Hart betreft, tot gemeentelijk beleid waarbij de balans wordt gevonden tussen wat moet (verandering) en wat kan (continuïteit). En waarbij het ingezette beleid van individuele steun aan agrariërs wordt voortgezet en geïntensiveerd. Daarmee gaat het onder meer om het bieden van alternatieven voor boeren die om wat voor reden dan ook de bedrijfsvoering beëindigen of wijzigen.

Tegelijkertijd dient de gemeente duidelijk te maken welke kant het op moet. Dat kan bijvoorbeeld door de gemeentelijke akkers glyfosaat-vrij te maken.

Binnen de bebouwde kom

Wat voor het buitengebied geldt, gaat in mindere mate ook op voor de bebouwde kommen. Met name door de terecht forse ambities op het gebied van woningbouw zullen nogal wat open locaties in dorpen eraan moeten geloven. Ook hier geldt dat in samenspraak met bewoners draagvlak kan worden gecreëerd. Hart heeft er met een bijeenkomst over inbreidingslocaties in Schijndel ervaring mee opgedaan. Deelnemers besloten samen welke plekken geschikt en ongeschikt zijn.

‘Alleen met samenspraak komen we eruit’

“De enige manier om er zonder grote brokken uit te komen, is samenspraak. Niet de overheid moet knopen doorhakken en mensen daarmee boos maken – nee, organisaties en mensen met tegengestelde belangen moeten met elkaar in gesprek. Ze moeten en kunnen erkennen dat hun belang niet het enige belang is. Het is aan de politiek dat proces te initiëren, stimuleren en begeleiden.”

Laurens van Voorst woont in Schijndel, is tekstschrijver, schreef een boek over politieke burgerparticipatie en is fractievoorzitter van Hart.

Concreet:

- Locaties voor duurzame energieopwekking en andere vraagstukken op het gebied van ruimte intensief bespreken met belanghebbenden. Binnen vooraf bekengemaakte randvoorwaarden delen betrokken inwoners de smart;
- Herzien van het besluit om meer zon- en windparken te realiseren dan in het kader van de RES nodig is;
- Agrarische sector steunen en begeleiden in de gewenste omslag naar meer duurzaamheid, biodiversiteit en dierenwelzijn;
- Meer zonnepanelen op daken, meer isolatie;
- Woningbouw kan niet zonder het opofferen van ruimte die nu nog onbebouwd is, binnen en buiten de bebouwde kom.

Deel 2

Garen op de klos

Over de gemeentelijke beleidsterreinen. Over bestuur en ondersteuning, veiligheid, verkeer, vervoer, waterstaat, bedrijvigheid, werkgelegenheid, onderwijs, sport, cultuur, recreatie, zorg, welzijn, gezondheid, milieu, duurzaamheid, wonen, ruimtelijke ordening, en geld.

De fundamenten zijn gelegd

De fundamenten van Meierijstad zijn gelegd. De tijd lijkt aangebroken om na het samenvoegen van drie gemeenten de volgende periode aan de slag te gaan met nieuwe ambities en projecten. Als daar tenminste nog geld voor is...

De vorige hoofdstukken gingen specifiek over thema's die volgens Hart de komende raadsperiode van bovengemiddeld belang zijn. In dit hoofdstuk presenteren we de voornemens van Hart per gemeentelijk beleidsterrein.

Bestuur en ondersteuning

De relatie van de gemeente met inwoners moet en kan beter. Het besef dat de overheid van ons allemaal is moet versterkt worden. Dat kan door intensiever met inwoners te communiceren, door de dienstverlening op een nog hoger niveau te brengen en bovenal door de invloed en zeggenschap van inwoners drastisch te verbeteren. Meer daarover in 'Iedereen doet mee'.

Wat verder helpt is dat de gemeente letterlijk dichtbij is. Dat wethouders en ambtenaren in buurthuizen en andere gemeentelijke gebouwen in de dorpen werkplekken creëren. En dat beeldvormende avonden, commissievergaderingen en wie weet zelfs raadsvergaderingen op andere plaatsen worden gehouden dan in het bestuurscentrum in Sint-Oedenrode – zeker als het over zaken gaat die op een specifiek dorp betrekking hebben.

En dan is er nog de positie van de gemeenteraad. De gemeenteraad kan amper op tegen het College en dat komt omdat de wethouders hun werk fulltime mogen doen, ondersteund worden door 550 ambtenaren en een leger van externe bureaus inschakelen. Zie dan maar eens als raadslid kader-stellend en volksvertegenwoordigend te zijn. Om over het controleren van het College nog maar te zwijgen.

Hart vindt het onwenselijk dat de voorzitter van de gemeenteraad dezelfde persoon is als de voorzitter van het College. Dat leidt ertoe dat de raadsvoorzitter zich laat verleiden om dat belang te vermengen met dat van Collegevoorzitter. Hart wil een externe, onafhankelijke raadsvoorzitter.

Concreet:

- De gemeenteraad gaat op tournee. Beeldvormende avonden, commissievergaderingen en mogelijk zelfs raadsvergaderingen worden op wisselende locaties gehouden;
- Gemeentelijke gebouwen (ook die geen gemeentehuis of bestuurscentrum zijn) krijgen werkplekken voor ambtenaren, collegeleden en gemeenteraadsleden;
- De wethouders houden spreekuren in de dorpen die tot hun portefeuille horen;
- Raadsvergaderingen worden geleid door een externe onafhankelijke voorzitter.

Veiligheid

Vooropgesteld: het bevorderen van veiligheid is niet exclusief een taak van de overheid. Het is zelfs bij uitstek een thema waarbij inwoners een taak hebben, bijvoorbeeld door onveilige situaties of onraad te melden bij autoriteiten. En door zichzelf netjes te gedragen.

Meerijstad is, in ieder geval in vergelijking met landelijke cijfers, veilig. Of het nu gaat om geweldsmisdrijven, inbraken, beschadigingen in de openbare ruimte: de cijfers zijn hier beter dan in de zogeheten 'benchmark-gemeenten'. Het betekent dat Hart het zou kunnen laten bij de vaststelling dat we vooral door moeten gaan op de ingeslagen wegen.

Nee dus.

Hart maakt zich zorgen over de misdaad die amper zichtbaar is, maar wel degelijk bestaat en toeneemt. We hebben het dan over de illegale drugslabs in het buitengebied en over de motorbendes die ook in onze gemeente actief zijn. Vanwege de betrouwbaarheid die vaak rond de bestrijding van dit soort misdaad hangt, weet Hart er het fijne niet van – wat we wel weten is dat behalve politie en Openbaar Ministerie ook de gemeente een rol speelt in het voorkomen en bestrijden van deze ondermijning en misdaad en dat Hart het belang daarvan groot vindt. Anders gezegd: als de burgemeester, belast met dit soort zaken, het nodig vindt – we zijn bereid extra geld te zoeken in de begroting. Wat ook helpt: inzetten op het bestrijden van het gebruik van drugs als de openbare orde en de gezondheid in het geding zijn. Vooral als het gaat om jongeren is preventie op dit gebied van belang.

Het is plezierig dat de verbouwing van het politiebureau in Veghel niet doorgaat. Die verbouwing zou worden bekostigd uit het budget voor veiligheid en Hart is daar tegen. Dat geld geeft Hart liever uit aan extra boa's. Die heeft Meerijstad relatief weinig. De werkdruk onder boa's is hoog en dat was al zo voor de coronacrisis.

Verder wil Hart de invloed en inzet van centrummanagers, ondernemers, verenigingen van bedrijven en bewoners van buurten, wijken en dorpen versterken bij het veiliger maken van hun directe leefomgeving. Hart omarmt het idee om een deel van het geld voor de inrichting van het openbaar gebied ter beschikking te stellen van georganiseerde groepen bewoners.

Het is door de gemeenteraad in 2018 weggestemd en moet, wat Hart betreft, alsnog worden ingevoerd.

Concreet:

- Bestrijding ondermijning en andere vormen van misdaad heeft hoge prioriteit;
- Bestrijden gebruik van drugs als de openbare orde en gezondheid in het geding zijn;
- Bewoners worden aangemoedigd om hun eigen straat vuurwerk vrij te verklaren;
- De gemeente gaat in overleg met het Regionaal Ambulancevervoer pogingen doen de normtijden voor ambulances te realiseren. Belangrijker nog vinden we de kwaliteit van de bezetting van de ambulances;
- Er komt een inventarisatie van panden die onveilig zijn, bijvoorbeeld vanwege loshangende goten of losliggende dakpannen. Eigenaren worden steviger aangepakt dan nu het geval is (voorbeelden: Kerkstraat 11 Sint-Oedenrode en Noordkade Veghel);
- Meierijstad krijgt meer boa's en dat gebeurt zonder het aantal fte van gemeentepersoneel uit te breiden – er is dus sprake van een herschikking van personeel;
- Bij handhavend optreden (van boa's) de nadruk leggen op de grootste ergernissen van inwoners: hondenpoep, hard rijden en fout parkeren.

Verkeer, vervoer en waterstaat

Een paar thema's springen voor inwoners in het oog als het gaat om het beoordelen van de kwaliteit van de gemeente. Het onderhoud van wegen is zo'n thema. Vanzelfsprekend moet dat onderhoud goed zijn, maar voor Hart hoeven we niet naar het hoogste niveau. Dat wordt gewoon te duur. En verder moet de politiek zich hard durven maken voor thema's die minder in het oog springen, maar ondertussen minstens zo belangrijk zijn.

Een gat in de weg wordt gezien, een gat in het welzijn van een gezin blijft verborgen achter de voordeur.

Er wordt trouwens flink werk gemaakt van de achterstand op het gebied van wegenonderhoud in met name de voormalige gemeente Sint-Oedenrode. Nu dient echter de volgende prioriteit zich aan: klachten over wegen en verkeerssituaties komen met name uit Veghel. De filevorming op de Corridor schreeuwt al jarenlang om een oplossing, net als de gevaarlijke situatie op de Rembrandtlaan. En dan is er nog de N622 bij Eerde. Ook daar moet het veiliger.

Hart is niet de partij van het asfalt. Een weg door het Wijboschbroek zien we niet zitten, hoe sterk de lobby van ondernemers daarvoor ook is. Waar we enthousiaster van worden zijn investeringen in openbaar vervoer, wandelvoorzieningen en (snel)fietspaden. Autoverkeer is bij voorkeur elektrisch autoverkeer en dus gaat de gemeente laadpalen (laten) plaatsen. De plannen daarvoor zijn er al en daar hoeft Hart dus niet voor te pleiten. Waar we wel voor pleiten is overleg door buurtbewoners onderling om de beste plekken daarvoor te vinden.

‘Neem heel Veghel in ogenschouw’

“Door heel gericht te kijken naar de ellende met betrekking tot de Rembrandtlaan verliezen we het oog op het grote geheel. Nu de gemeentelijke plannen door de Raad van State zijn afgeschoten, wordt het tijd om helemaal opnieuw te beginnen. Enerzijds samen met alle belanghebbenden, zoals mensen die daar in de buurt wonen. En anderzijds door de hele verkeerssituatie in Veghel onder de loep te nemen. Laten we dat doen op een wijze die net zo grondig is als de gemeente dat deed bij de herstructurering van het Veghels centrum.”

Michael Soedamah is zelfstandig ondernemer, woont in Veghel en is raadscommissielid van Hart.

Concreet:

- Bebouwde kommen Sint-Oedenrode en Veghel worden net als Schijndel helemaal 30 km-zones (is nu gedeeltelijk al zo);
- We zijn terughoudend met de aanleg van nieuwe wegen. Sowieso geen weg door het Wijboschbroek. We accepteren de filevorming op de N279 die hiervan mogelijk het gevolg is;
- We stimuleren de aanleg van fiets- en voetpaden;
- De verkeerssituatie op de N622 bij Eerde wordt verbeterd;
- De parkeerfaciliteiten voor bewoners aan de Laan van Mariëndaal in Sint-Oedenrode worden verbeterd, de voor *Greenwheels* gereserveerde plaatsen gaan weg;
- We gaan pogingen doen opnieuw een Meierijstad afdeling van Veilig Verkeer Nederland van de grond te krijgen;
- Er komt geen rond- of randweg in Erp – de voordelen wegen niet op tegen de nadelen (aantasting buitengebied);
- Bewoners worden actiever gestimuleerd om bij herinrichting van straten zelf actief te worden als ontwerpers;
- Laadpalen in overleg met buurtbewoners plaatsen.

Bedrijvigheid en werkgelegenheid

De gemeente is sinds jaar en dag dienstverlenend aan het bedrijfsleven en sloeg daar zo nu en dan in door. In de toekomst gaan we vraag en aanbod wat meer in balans brengen. Een kleine symbolische stap: we nodigen nieuwe ondernemingen uit een intentieverklaring te ondertekenen waarin ze beloven dat ze er (ook) zijn voor de lokale samenleving. Dat ze beseffen dat succesvolle ondernemers hun winst en invloed ook gebruiken om de Meierijstad dorpen goed te houden en beter te

maken. De uitnodiging sluit aan bij het toenemend belang dat bedrijven hechten aan maatschappelijk verantwoord ondernemen.

In het verlengde daarvan: Hart blijft vanzelfsprekend een gezonde economie belangrijk vinden, net als de faciliterende en stimulerende rol die de gemeente daarbij heeft. Maar meer dan in het nabije verleden staat de gemeente niet te applaudiseren bij élk bedrijf dat zich wil vestigen in Meierijstad. Want soms leidt een nieuw bedrijf voor gemeente en gemeenschap tot meer nadelen dan voordelen. Dat is bijvoorbeeld het geval als er amper sprake is van werkgelegenheid en wel van lelijke bouwklossen, CO₂-uitstoot en verkeersoverlast.

Hart vindt dat economie en bedrijfsleven dienstbaar moeten zijn aan de samenleving in plaats van andersom. Overigens mag die samenleving zo nu en dan wat meer begrip hebben voor specifieke type bedrijven – het is enigszins hypocriet om producten af te nemen van ondernemingen die tegelijkertijd worden bestreden. In ‘De strijd om de schaarse ruimte’ ging het in dit verband al over de agrarische sector. Boeren moeten doorgaan met de inzette omslag, maar hebben daarvoor behalve de steun van overheden ook die van de samenleving (lees: de consumenten) nodig.

Als werk niet vanzelfsprekend is

Het bedrijfsleven slaagt er niet in om te voldoen aan de afspraken met betrekking tot werk voor mensen waarvoor betaald werk niet vanzelfsprekend is⁴. Hart steunt het beleid

⁴ Doorgaans wordt gesproken van ‘mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt’. Hart vindt het een onjuist begrip, want legt de verantwoordelijkheid bij die werkzoekenden. Daarom prefereren we ‘mensen voor wie betaald werk niet vanzelfsprekend is’.

om met projecten als PIM⁵ te doen wat ondernemingen nalaten. Wat Hart betreft blijft de gemeente lokale ondernemers aansporen om te doen wat ze wettelijk verplicht zijn te doen.

PIM kan uitgroeien tot de eigen gemeentelijke sociale werkvoorziening van Meierijstad. Dat is nodig, want het is onhandig dat Meierijstad is aangesloten bij twee van die bedrijven, IBN en WSD. Hart wil dat IBN en WSD in Meierijstad intensiever samenwerken, zodat er hier sprake is van nog maar één ontwikkelbedrijf in plaats van twee.

En dan is er natuurlijk nog 'Jansen de Wit 2.0'. Dat plan zetten we al eerder in dit programma uiteen.

Concreet:

- Jansen de Wit komt terug als kleinschalige producent van exclusieve sokken, uit gebruikt textiel gemaakt door mensen voor wie betaald werk niet vanzelfsprekend is;
- Het evangelie van arbeidsparticipatie blijven verkondigen bij ondernemers;
- PIM uitbouwen tot een gezamenlijke organisatie van gemeente, IBN en WSD;
- Zodra het is toegestaan voert de gemeente de milieuheffing in voor de start, bouw of verbouw van bedrijven die het milieu zwaar belasten;
- Bedrijven die zich vestigen in Meierijstad tekenen een intentieverklaring waarin ze beloven zich dienstbaar op te stellen aan de lokale samenleving;
- De gemeente is terughoudend met het legaliseren van ongewenste bedrijfsactiviteiten, zoals de puinbreker in het buitengebied van Sint-Oedenrode;

⁵ PIM staat voor Participeren in Meierijstad en is met name gericht op inwoners met een uitkering. PIM zet zich in voor werk, dagbesteding en een gezonde leefstijl.

- Het stopzetten van winkels in het buitengebied wordt aangegrepen om het bestemmingsplan te wijzigen en die activiteiten onmogelijk te maken, waarbij een uitzondering wordt gemaakt voor die winkeltypes waarvoor in de detailhandelsvisie al een uitzondering is gemaakt;
- Bedrijven worden steviger aangepakt als ze gemeentelijke regels overtreden, zoals die met betrekking tot de verkoop van met het centrum concurrerende producten;
- Winkels worden geconcentreerd in de winkelhartes van de drie grootste kernen;
- De gemeente draagt bij aan pogingen om relatie van horecabedrijven met het (sport-)verenigingsleven te verbeteren;
- Strenge controle op werkgevers van arbeidsmigranten die ook optreden als huurbaas;
- In navolging van het ‘rapport Roemer⁶’ werkgevers van arbeidsmigranten verplichten hun werknemers in te schrijven in de gemeentelijke basisadministratie. Zodat de werknemer zowel de lasten als de lusten heeft van inwoner zijn in onze gemeente.

Onderwijs

De kloof tussen rijk en arm en tussen kansrijk en kansarm groeit. De kiem daarvoor wordt gelegd in de kindertijd én de brug over de kloof kan gebouwd worden in de kindertijd. De bemoeienis van de gemeente bij het onderwijs is beperkt. Hart vindt dat de gemeente de grenzen moet opzoeken van wat ze kan en mag.

⁶ Burgemeester Emiel Roemer van Heerlen leidde het ‘Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten’ dat de rijksoverheid adviseerde over betere leef- en werkomstandigheden voor deze groep.

De gemeente kan de oprichting van integrale kind-centra bevorderen. Vooral in de voormalige gemeente Veghel is op dit gebied nog een wereld te winnen. Schijndel liep op dit gebied ruim tien jaar geleden al voorop en hier moet worden voorkomen dat er sprake is van de wet van de remmende voorsprong. En dus is het tijd hier de volgende stappen te zetten. Dat behalve kinderopvang, buitenschoolse opvang er ook meer ruimte komt voor sport, cultuur en voor- en vroegschoolse educatie. Net als vanzelfsprekend in de andere dorpen en kernen.

Hart streeft passend onderwijs naar en beseft dat dit inspanningen en investeringen vergt. In gebouwen – en daar gaat de gemeente dus wél over – en in het onderwijs zelf.

De zorg op het gebied van dyslexie is formeel een gemeentelijke taak. Dat is onwenselijk, want hoort principieel bij het onderwijs. De gemeente pleit in regionaal verband om ‘Den Haag’ te bewegen deze omslag te maken.

In de kindertijd en dus (ook) op scholen begint de vorming van burgers, van bewuste en sociale mensen die zich actief inzetten voor elkaar en voor de samenleving. Hart heeft al stappen gezet om kinderen bekend te maken met en warm te maken voor democratie. Die aanpak mag wel wat indringender worden uitgevoerd. De gemeente kan hierin aan rol spelen als gastheer van bezoekende kinderen.

Concreet:

- De gemeente zoekt naar mogelijkheden om de begeleiding van kinderen met dyslexie in handen te leggen van scholen;
- Elke kern een eigen basisschool, mits dat streven niet haaks staat op de kwaliteit van het onderwijs;
- Groen rond scholen wordt gestimuleerd;
- De kwaliteit van onderwijshuisvesting wordt verbeterd door de oprichting van integrale kind-centra;

- Een nieuwe school in Veghels Buiten kan slechts als er elders in Veghel een school sluit – Veghel heeft relatief veel (kleine) scholen;
- Naast de Taalklas⁷ in Veghel ook Taalklassen in Sint-Oedenrode en Schijndel;
- Budget voor het wegwerken van onderwijsachterstanden wordt ook ingezet in hogere klassen van basisscholen;
- Gemeente draagt bij aan burgerschap in het onderwijs.

Sport, cultuur en recreatie

Sport

Hart wil mensen in beweging brengen. Letterlijk. Sporten en andere vormen van bewegen zijn goed voor lichaam en geest. Het is hard nodig dat te stimuleren, want het tegenovergestelde is net zo waar: weinig bewegen is ongezond. Het leidt bijvoorbeeld tot overgewicht en vermindering van weerstand. Eén op de zeven kinderen lijdt tegenwoordig aan overgewicht en dat is kwalijk.

Wat ook erg is: hoe lager het gezinsinkomen, hoe minder sport en hoe meer overgewicht. Het stimuleren van sport en bewegen is armoedebeleid, vindt Hart. Het verklaart waarom Hart drempels wil verlagen en stimulans wil verbeteren. Dat is een taak van de gemeente, maar ook van de sportverenigingen. Uiteindelijk levert sport ook een directe bijdrage aan de economie, door minder ziekte en uitval, en het gaat om grote bedragen.

Hart dringt er met klem op aan op goede voorzieningen, zoals paden, routes, toestellen en watervoorzieningen. De openbare

⁷ Kinderen die nog niet lang in Nederland wonen en de taal onvoldoende beheersen, krijgen hier enkele dagdelen per week bijles. De rest van de schooltijd zitten ze in hun eigen klas.

ruimte is geschikt voor wandel-, ren- en fietsmogelijkheden. Maar ook skeelerpaden, skateplekken, speeltuinen, MIX-veldjes en basketbalpleintjes behoren tot de mogelijkheden. Inwoners hoeven geen training of wedstrijd in hun agenda te zetten – wie zin heeft om er gebruik van te maken, maakt er gebruik van.

Sportverenigingen (in Meierijstad zorgen ruim 120 clubs ervoor dat 25.000 inwoners regelmatig sporten) hebben een belangrijk functie voor het welbevinden van mensen. Ze kunnen om die reden beschouwd worden als uitvoerders van het welzijnswerk., Het neemt niet weg dat Hart tegen het gebruik van budgetten van het sociaal domein is voor sportvoorzieningen. Het ‘sociaal budget’ is daarvoor te beperkt. De reserves slinken in hoog tempo.

Het spreekt vanzelf dat Hart verder de deelname aan sport voor mensen met een beperking optimaal wil maken en dat bij nieuwbouw en renovatie sportaccommodaties zo duurzaam worden als maar kan. De gemeente nam zich voor een speciale accommodatie te realiseren voor mensen met beperkingen – Hart vindt dit niet een, twee, drie past bij het gevoerde inclusiebeleid. Als het even kan graag bestaande verenigingen en accommodaties geschikt maken voor iedereen.

De binnensportaccommodaties in Veghel zijn hier en daar beneden peil. De gym- en turnclub moet het bijvoorbeeld doen met een afgekeurde sporthal. Renovatie of nieuwbouw is wenselijk, maar is afhankelijk van de langjarige financiële mogelijkheden. Zoals bekend waren in 2020 de vaste lasten al hoger dan de vaste inkomsten.

Cultuur

Meierijstad krijgt een poppodium als het aan Hart ligt. Daarbij fantaseren we niet over een zaal als 013 in Tilburg of Paradiso in Amsterdam, maar gaan de gedachten uit naar zoiets als De

Nieuwe Pul in Uden. Het mag klein, charmant en zelfs een beetje rommelig. Geen dure nieuwbouw, maar een opgeknapt bestaand gebouw.

Kunst en cultuur is om passief en actief van te genieten. Het gaat over toeschouwen – zoals het bezoeken van theater De Blauwe Kei of Museum Jan Heestershuis – en over zelf creëren. Over cursussen volgen bij Phoenix of lid zijn van een fanfare of harmonie. En het gaat ook over volkscultuur, zoals carnaval – die vormen van cultuur zijn bij uitstek een bindmiddel in lokale gemeenschappen.

Hart vindt het allemaal belangrijk. En als we dan toch prioriteiten moeten stellen, dan vinden we de actieve deelname aan kunst en cultuur (de beoefening dus) nét wat belangrijker dan de passieve (het consumeren). Met uitzondering dus van dat poppodium, want daarmee verbeteren we het niet al te ruime aanbod op het gebied van jeugdcultuur. Daarnaast richten we ons op de participatie, zowel passief als actief, door mensen die nu nog (financiële) drempels ervaren.

De populairste culturele instelling is nog altijd de bibliotheek. Hart stelt vast dat ondanks ‘biebvriendelijk’ beleid het deze organisatie niet lukt zich staande te houden. Het is contraproductief bibliotheken de duurste vierkante meters van dorpskernen te gunnen. Zoals Hart al eerder vaststelde: voor de bibliotheek is een plek in het centrum goed, maar voor het centrum is de aanwezigheid van de bibliotheek niet zo goed. Ons idee: breng de boeken naar waar de gewenste lezers zijn. Breng ze naar buurthuizen, scholen en tehuizen voor senioren. De bedachte combinatie met ontmoetingsruimte is gezocht – daar hebben we immers al buurt- en wijkcentra voor.

Omroep Meierij krijgt het vanaf 2022 zwaar. Eenmalige bijdragen vallen weg en daardoor dreigt de omroep aan kwaliteit in te boeten. Een bescheiden extra financiële steun is noodzakelijk.

Recreatie

In het gemeentelijk beleid lopen toerisme en recreatie nogal door elkaar. Dat is jammer, want toerisme gaat over het lokken van vakantiegangers buiten de gemeente en recreatie is wat Hart betreft vooral gericht op de eigen inwoners. Die moeten binnen de gemeentegrenzen kunnen recreëren.

Door uitgaven in themajaren (zoals de landschap-triennale) te verlagen, maken we geld vrij voor het verbeteren van vooral kleinschalige recreatiemogelijkheden.

En als het dan toch over toerisme moet gaan: de vrijwilligers van de toeristische informatiepunten gaan we niet langer vragen om ook reclame te maken voor andere dorpen in Meierijstad. Toeristen in Sint-Oedenrode hoeven niet naar de Noordkade te worden gelokt of andersom. Nergens voor nodig. Daar komt nog eens bij dat een van de uitgangspunten van de gemeentelijke visie op dit gebied is dat de drie grote kernen hun eigen identiteit verder ontwikkelen. 'Met prioriteit', staat er zelfs in een voortgangsrapportage bij.

Overigens erkennen we dat Meierijstedelingen ook toerist kunnen zijn in eigen gemeente. Sowieso gaan Brabanders graag op vakantie in de eigen provincie.

Concreet:

- Meierijstad krijgt een poppodium;
- Maximale toegang tot kunst en cultuur(-beoefening) voor alle inwoners;
- Bij financiële steun prioriteit geven aan beoefening boven consumptie en dus terughoudend bij extra subsidies voor theaters;
- Indien het financieel mogelijk blijkt: op peil brengen accommodaties binnensport Veghel;
- Er komt een realistisch financieel plan voor Omnipark Erp;

- Er komt een visie op kunstgras, waarbij voor- en nadelen van diverse types en kunstgras ten opzichte van natuurgras worden opgenomen;
- Onderzoek naar de knelpunten van binnensportaccommodaties in Veghel en mogelijke oplossingen;
- VOG wordt verplicht voor vrijwilligers van sportclubs die zeer regelmatig contact hebben met minderjarige leden'
- Sportkantines zijn geen cafés;
- Sport en bewegen in de openbare ruimte stimuleren en faciliteren;
- Bij nieuwbouw en renovatie van sportaccommodaties maximaal duurzaam;
- Sportbeleid is armoedebeleid, is jeugdbeleid en is inclusiebeleid; Zwem ABC stimuleren, bijvoorbeeld door het invoeren van een zwembeurs;
- Promotie van vrijwilligerswerk en van ouderbetrokkenheid bij sport(verenigingen) en het stimuleren van opleidingen voor kader;
- Bibliotheken moeten decentraal. Breng de boeken naar waar de lezers zijn;
- Structureel meer geld voor Omroep Meerij.

Zorg, welzijn en gezondheid

Eén op de drie euro's die de gemeente uitgeeft gaat naar zorg, welzijn en gezondheidszorg. Het zijn uitgaven die voor het publiek vaak onzichtbaar zijn en dat is jammer. Om draagvlak te houden of versterken voor het doen en laten van de gemeente, zou het goed zijn als er wat meer bekendheid wordt gegeven aan de dienstverlening op dit gebied.

Die dienstverlening is trouwens niet voor een kleine groep kwetsbare inwoners. Zowat iedere bewoner maakt wel eens gebruik van het gemeentelijke aanbod op dit gebied.

Hart heeft een broertje dood aan zorg vragende inwoners 'in hun kracht' zetten en hen wijzen op hun eigen verantwoordelijkheid. Wie zorg vraagt, doet dat doorgaans met een goede reden. Wedervragen zijn dan ongepast en jagen hulpvragers zelfs weg.

Meerijstad behoort tot de minderheid van gemeenten die tot op heden financieel uitkomt met het geld voor zorg en welzijn. Dat is knap, zeker omdat het niveau van de diensten binnen het sociaal domein hier hoog is. Resultaten uit het verleden bieden echter geen garantie voor de toekomst. De druk op het sociaal domein groeit en dat is er sinds de coronacrisis niet beter op geworden. Een voorbeeld zijn de mogelijke trauma's die met name pubers en adolescenten oplopen door een lange periode van afzondering en dus eenzaamheid.

Hart liet zich inspireren door gemeenten als Stadskanaal die geldgebrek geen reden vinden om het niveau van zorg en hulp te verlagen. Die gemeente vertikt het om nog verder te bezuinigen en accepteert een begroting die niet sluitend is. Mocht het zover komen: Hart kan ermee leven. *Ons devies: liever in het rood, dan inwoners in nood.*

De toegang tot de zorg kan beter. Hart is al jarenlang kritisch over de wijkteams, sinds kort gebiedsteams. De signalen die Hart ontvangt over gebrek aan daadkracht, verantwoordelijkheid, onderlinge samenwerking en kennis zijn zorgwekkend. Wat dat betreft blijven we geloven in huisartsen als verwijzers. Daarnaast pleiten we voor de aanwezigheid van vertegenwoordigers van de Centra voor Jeugd en Gezin en jongerenwerk op alle scholen. Zo wordt sneller gesignaleerd, ingegrepen en verwezen. Inspanningen gericht op effectieve lokale samenwerking tussen alle geledingen van de eerste lijn-zorg (huisartsen en fysiotherapeuten) en verzekeraars om aan te zetten tot een 'actieve leefstijl'.

Hart vindt het vreemd dat de start van Meierijstad leidde tot harmonisatie van allerlei beleidsterreinen, maar dat de gemeente bij het welzijnswerk oude gemeentegrenzen in stand houdt. Met de oprichting van een corporatie zijn Ons Welzijn (Veghel) en Welzijn De Meierij (Schijndel en Sint-Oedenrode) onder één dak gebracht, maar die operatie was niet nodig als het Veghelse deel van Ons Welzijn zich had aangesloten bij Welzijn De Meierij. Overigens is Hart van mening dat bewonersgroepen bij voorkeur zelf hun welzijns-leverancier kiezen.

Overigens verdienen mantelzorgers na de cliënten zelf een belangrijk rol bij het inschakelen van zorg en hulp. Die ondersteuning is immers ook in hun belang. Mantelzorgers koesteren we.

Senioren

De eerste coronagolf maakte meer dan ooit duidelijk hoe kwetsbaar veel ouderen zijn. De vergrijzing zorgde ervoor dat aandacht voor senioren al jarenlang groot is in de samenleving en bij de overheid. De laatste jaren wordt duidelijk dat die aandacht niet altijd tot de juiste keuzes leidde. Hart vindt dat de stimulans om toch maar vooral zelfstandig te blijven wonen te sterk was. Het leidde tot een te forse druk op mantelzorgers, tot zo en dan ondermaatse zorg en tot eenzaamheid. Hart pleit voor de realisatie van woonvoorzieningen waar ouderen met behoud van autonomie ook iets aan elkaar hebben en waar zorg en welzijnsactiviteiten voorhanden zijn.

Hart is blij met de betrokkenheid van organisaties als de Seniorenraad. De adviezen van die raad zijn zinvol. Onduidelijk is nog altijd de formele positie van de adviesraad, aangezien voor Wmo-aangelegenheden de Adviesraad Sociaal Domein is opgesteld. Hart pleit ervoor dat de Seniorenraad daarin een vaste plek krijgt.

Concreet:

- Als het echt niet anders kan: liever in het rood, dan inwoners in nood;
- Blijvende aandacht voor de effectiviteit en kwaliteit van gebiedsteams;
- Centra Jeugd en Gezin en het jongerenwerk op alle scholen;
- Afbouw inkoop diensten bij Ons Welzijn;
- Jongerenwerk onder één organisatie;
- Bewoners(groepen) krijgen de mogelijkheid welzijnsdiensten zelf in te kopen, ook bij andere dan de gebruikelijke dienstverleners;
- Maatschappelijke opvang niet langer in 's-Hertogenbosch, maar in onze eigen gemeente;
- Doel banenafpraak realiseren (we zijn er al bijna);
- Vestiging decentrale locatie GGD in Meierijstad;
- Stimuleren van woonvormen waar mensen met zorgbehoeften de juiste balans vinden tussen autonomie en zorg – waaronder de door Alzheimer Nederland bepleitte voorzieningen voor dementere inwoners zonder Wlz-indicatie;
- Veghel krijgt een polikliniek, zoals toegezegd door Ziekenhuis Bernhove;
- Woonvormen voor senioren waarin autonomie, zorg en welzijn hand in hand gaan;
- Seniorenraad krijgt vaste plek in Adviesraad Sociaal Domein.

Milieu en duurzaamheid

Windturbines en zonnepanelen

Ja zeggen tegen maximale duurzaamheid, milieubescherming en strijd tegen klimaatverandering is zo moeilijk niet. Het wordt pas lastig als het gaat over de concrete maatregelen die

nodig zijn om de ambitieuze doelen te realiseren. De afgelopen twee jaar werd dat duidelijk: de keuze van locaties voor zonnepaneelvelden en windturbines leidden tot protesten. Pleidooien voor lokaal eigenaarschap waren daarbij slechts doekjes voor het bloeden.

Hart vindt enerzijds dat noodzakelijke maatregelen nu eenmaal pijn doen. Leuker kunnen we niet maken. Wel eerlijker. We pleiten ervoor dat bewoners niet met de gemeente bekvechten over waar wel en niet, maar dat ze dat met elkaar doen. We schreven er eerder al over in dit verkiezingsprogramma.

Op de tweede plaats heeft Hart last van voortschrijdend inzicht. We moeten het voorlopig laten bij de, toch al forse, afspraken die met de Regionale Energiestrategie in regionaal verband zijn gemaakt. Het idee om heel Meierijstad in 2050 energie- of klimaatneutraal te maken moet opnieuw worden overwogen.

Daar heeft Hart twee redenen voor. Op de eerste plaats ontbreekt het draagvlak onder inwoners voor zo enorm veel zonnepanelen (ruim 930 hectare) en windturbines (ruim 35). Op de tweede plaats is het medicijn minstens zo erg als de kwaal die we ermee bestrijden. We maken met zulke aantallen het landschap kapot.

Het is de reden dat Hart nog forser dan nu het geval is inzet op energiebesparing. Wat je niet gebruikt, hoef je ook niet op te wekken. En als er dan toch opgewekt moet worden: gebruik dan eerst *alle* daken van Meierijstad. Ook op die van monumenten. En vooral op die van bedrijven.

Tijdens een rondgang langs de dorpen stelde Hart vast dat de weerstand tegen grootschalige zonneweiden en windparken een positief effect heeft. Juist in de dorpen waar die dreiging het sterkst is, werden alternatieven bedacht. Het is goed om juist inwoners van die dorpen nadrukkelijk te betrekken bij het gemeentelijk beleid op het gebied van duurzame energie.

Agrarische sector

Voor de agrarische sector: zie 'De strijd om de schaarse ruimte'.

Afval

Het scheiden van afval is voor inwoners amper lucratief. De algemene kosten zijn zo hoog dat die van het ledigen per grijze klikeo *peanuts* lijken. Daarom willen we de vaste kosten verwerken in de kosten per lediging. Na elk jaar volgt dan een correctie als dat nodig is, vergelijkbaar met hoe dat met het gebruik van gas, water en elektra gaat.

Hart gelooft in nascheiding als goedkoper, comfortabeler en milieuvriendelijker alternatief voor scheiden aan de bron. Een eerste bescheiden onderzoek is door het College al beloofd en heeft betrekking op het afval van met name flatbewoners. Afhankelijk van de uitslag daarvan, zet Hart de vervolgstap.

We gaan onderzoek doen naar de mogelijkheden van een gratis milieustraat. In West-Brabant bestaat het. Inwoners demonteren restafval thuis: een deur met een glazen venster is te betalen restafval, behalve als het venster en de metalen klink uit de deur wordt gesloopt.

En verder

De bestrijding van glyfosaat moet overtuigender worden gevoerd, bijvoorbeeld door een verbod op het gebruik door de gemeente zelf. Natuurgebieden verklaren we heilig – nog geen meter asfalt snoepen we ervan af. Hart heeft zich de afgelopen jaren ontpopt als de bomenpartij van Meierijstad en die rol blijven we spelen: we willen meer bomen en een betere bescherming van wat er staat.

Concreet:

- Geen gebruik glyfosaat door gemeente;

- Locaties voor zon- en windparken worden in onderling overleg bepaald door inwoners;
- Meierijstad zet in op na-scheiding in plaats van afval scheiden aan de bron;
- Er komt onderzoek naar de mogelijkheid van een gratis milieustraat;
- Zodra het is toegestaan voert de gemeente de milieuheffing in voor de start, bouw of verbouw van bedrijven die het milieu zwaar belasten;
- Natuurgebieden, inclusief de verbindingszones daartussen, zijn heilig;
- De informatie aan en het overleg met bewoners wordt verbeterd als er voornemens zijn bomen te kappen;
- Zonnepanelen mogen best op monumentale gebouwen;
- Er komt alsnog een bomenfonds. Wie een boom kapt, betaalt een vergoeding en die wordt gebruikt voor de aanplant van nieuwe bomen;
- Het door het College beloofde uitvoeringsplan 'Energienutraal in 2050' komt er alsnog, eventueel met nieuwe en meer bescheiden ambities;
- De gemeente stimuleert de aanleg van geveltuintjes in versteende delen van dorpen.

Wonen en ruimtelijke ordening

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie⁸ moet opnieuw. Het College heeft de participatieprocedure begin 2021 gelukkig stopgezet, want had rond die tijd zelf ook in de gaten dat het eerste concept een gedrocht is. Het stuk is bij vlagen veel te gedetailleerd, is hier

⁸ De omgevingsvisie is een – verplicht door de gemeenteraad op te stellen – integrale visie met strategische hoofdkeuzen van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn.

en daar aanmatigend en doet vooral geen recht aan de roep van de samenleving om invloed en zeggenschap te hebben over de eigen leefomgeving.

Hart wil niet opnieuw een participatieronde over wat het College schreef, maar pleit ervoor helemaal opnieuw te beginnen. Er zijn in de regio goede voorbeelden van hoe, nota bene tijdens de *lockdowns*, duizenden mensen werden betrokken bij het indienen van wensen en ideeën. Die reacties dienen als basis voor een omgevingsvisie die op draagvlak in de samenleving kan rekenen.

Het concept van de omgevingsvisie was één stuk over de hele gemeente. Hart wil dat er verschillende, kern-specifieke omgevingsvisies komen. Dat maatwerk maakt het voor bewoners aantrekkelijk en relatief gemakkelijk om invloed op de inhoud van de visie uit te oefenen.

Wonen

‘Bouwen, bouwen, bouwen’ is zo ongeveer het motto van alle partijen in Meierijstad. Het enthousiasme wordt vaak minder zodra een concrete bouwlocatie in beeld komt. Dan wreekt zich hoe belangen botsen – want moet de bouwdrift het winnen van het behoud van een weiland?

Ja, vindt Hart. Vanzelfsprekend offeren we geen natuurgebieden op, maar Hart is niet vies van bouwen aan de randen van dorpen. Het verklaart waarom we enthousiast zijn over twee bouwplannen aan de rand van Schijndel – woningbouw dus in wat nu nog buitengebied is.

Hart was bedenker van de ‘25%-regel’, waarbij projectontwikkelaars een kwart van de te bouwen huizen moet bestemmen voor sociale woningbouw. Het geeft aan dat we ons inzetten voor betaalbare woningen. Dure koopwoningen zijn welkom, maar hebben amper of geen aansporing van de gemeente nodig. De gemeente moet er vooral zijn voor mensen

die zonder de overheid geen woning vinden. We blijven ons dus inzetten voor sociale huurwoningen en goedkope koophuizen.

Verder vragen we meer aandacht voor bestaande woningen. Door grote huizen te splitsen, spelen we in op de groeiende vraag naar huisvesting voor een- en tweepersoonshuishoudens. Regels die dat belemmeren dienen te worden afgeschaft.

Overigens zorgt het motto 'bouwen, bouwen, bouwen' woningen er niet persé voor dat er ook meer betaalbare huizen komen. Juist door de bouwambities wordt grond schaars en dus duur. Dat maakt woningen nóg duurder. Er zijn, vindt Hart, onorthodoxe en keiharde maatregelen nodig om het tij te keren. Die moeten vooral van het Rijk komen, bijvoorbeeld in de vorm van een nieuwe grondpolitiek: geef gemeenten de macht om grond tegen billijke prijzen te kopen of zelfs te onteigenen. Verder willen we dat wie een huis koopt er zelf in gaat wonen in plaats van het te verhuren. Een ander idee: we voeren de stimuleringsregeling opnieuw in voor de bouw van sociale huurwoningen door projectontwikkelaars.

'Bouw niet voor eenzaamheid'

"Waar is momenteel nou géén behoefte aan als het om huisvesting gaat? Vluchtelingen, daklozen, arbeidsmigranten, jongeren, starters, mensen met weinig inkomen, senioren: allemaal rammelen ze aan de deuren van woningcorporaties, makelaars en gemeente. Er gebeurt de laatste tijd gelukkig veel, maar er moet ook nog veel meer gebeuren. Voor senioren zoals ik geldt dat er behoefte is aan woningen met voorzieningen en dat geldt vast voor alle kernen. Huizen en appartementen dicht bij ontmoetingsplaatsen, winkels en zorg. Laten we zo bouwen dat senioren gemakkelijk contact kunnen houden en leggen met anderen. Bouw alsjeblieft niet voor eenzaamheid."

Annie Jansen is gepensioneerd, woont alleen en is raadscommissielid van Hart.

Concreet:

- Compleet nieuw en interactief proces voor realisatie omgevingsvisie;
- We starten een proef waarin projectontwikkelaars en aanbieders van nieuwbouw-koopwoningen zijn verplicht door een notaris laten loten wie mag kopen. Zo voorkomen we vriendjespolitiek;
- Het College keurt geen principeverzoeken meer goed als de omgevingsdialoog nog niet is gehouden;
- Boeren die met hun bedrijf stoppen, kunnen gewoon blijven wonen waar ze woonden;
- De bouw van nieuwe buurten aan de randen van dorpen (en dus in het buitengebied) mag omdat de woningnood nog altijd zeer ernstig is;
- Bewoners van kleine kernen krijgen meer vrijheid om zelf woningbouwprogramma's te ontwikkelen. De gemeente staat hen daarin bij;
- Woningsplitsing wordt in verband met de groei van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens mogelijk gemaakt en aangemoedigd;
- Plan Hooghekke wordt uitgevoerd volgens het oorspronkelijke plan van de initiatiefnemer;
- De stimuleringsregeling voor bouw van sociale huurwoningen door projectontwikkelaars wordt opnieuw ingevoerd;

Financiën

Het is niet gezellig om de komende jaren gemeenteraadslid of wethouder te zijn. Alle gemeenten van Nederland gaan naar verwachting financieel zware tijden tegemoet. De kosten voor het sociaal domein rijzen de pan uit en zorgen voor tekorten.

De tering moet naar de nering. Hart vreest dat we er niet aan ontkomen om het niveau van bepaalde diensten te verlagen. Dat kan bijvoorbeeld gelden voor de kwaliteit van het openbaar

gebied, waaronder het onderhoud van wegen. Door dit soort aderlatingen kunnen we voorkomen dat er bezuinigd wordt op Wmo, jeugdhulp en de uitvoering van de Participatiewet. Wat de discussie hierover lastig maakt: gaten in de weg zijn voor iedereen zichtbaar, de gevolgen van slechte hulp en zorg blijven vaak verborgen achter voordeuren. Het vraagt om goede communicatie. Om uitleg en verantwoording.

Zelfs met dit soort ingrepen bestaat de mogelijkheid dat Meierijstad in het rood komt. Veel gemeenten gingen ons immers al voor. Hart accepteert tekorten als het alternatief erger is. Als het alternatief is dat kwetsbare inwoners door het spreekwoordelijke ijs zakken.

Dat is geen onverantwoord financieel beleid. Dat is financieel beleid dat wordt veroorzaakt door onverantwoorde bezuinigingen door het Rijk. Die kille keuzes mogen niet leiden tot problemen bij mensen die het toch al zwaar hebben.

Concreet:

- Als het echt niet anders kan: liever in het rood, dan inwoners in nood;
- Ondanks het voorgaande streven we naar een gezonde financiële huishouding, waarbij we vooral inzetten op de lagere schuldquote⁹;
- De belastingen en heffingen blijven onder het landelijk gemiddelde.

⁹ De schuldquote is het verschil tussen de leningen van de gemeente en de inkomsten. Die quote is in 2021 naar verwachting 55%. Het percentage was bij de start van Meierijstad zelfs ruim 81%. Het hoge percentage wordt veroorzaakt door torenhoge schulden van de voormalige gemeente Veghel.

Voorstellen voor de kernen

Alle dertien goed

Meerijstad is geen eenheidsworst. En dat moet het ook niet worden. Hier de voorstellen waarmee, denkt Hart, de dorpen de leefbaarheid en identiteit kunnen versterken. In de maanden voorafgaand aan de verkiezingen hebben we nog meer dan anders mensen gesproken in de verschillende kernen en hun feedback en wensen mee laten wegen in deze voorstellen.

Boerdonk

- In overleg met bewoners ernaar streven dat het centrumplan, waar het dorp zelf een aanvang mee maakte, uitgevoerd wordt;
- Woningbouw;
- Aansluiting Boerdonk op N279;
- Inspanningsverplichting met betrekking tot bouw of renovatie basisschool.

Boskant

- Uitkomst enquête dorpsraad als basis gebruiken voor eventueel lokaal woningprogramma, te ontwikkelen met inwoners;
- Hazelaarstraat aanpassen aan toename verkeer vanwege nieuwbouw in 'wilgenbuurt';
- Campagne voeren om inwoners te wijzen op de steun die de gemeente geeft bij armoede (Reden: in Boskant, Olland en delen van Schijndel is de armoede het grootst).

Eerde

- Voortvarend aan de slag met bouw nieuwe school en verbouwing kerk conform raadsbesluit;
- Woningbouw;
- *Mediation* om relaties tussen Verenging Vrienden Eerdse Kerk, Dorpsraad en andere twistende betrokkenen bij bouw school en verbouw kerk te verbeteren.
- De verkeerssituatie op de N622 bij Eerde wordt verbeterd, onder meer door druk op de Provincie;
- Stimuleren bewoners tot het zelf maken van een woningbouwprogramma, met ondersteuning van gemeente.

Erp

- Geen rondweg;
- Inspanningsverplichting om Omnipark te realiseren;
- Inspanningsverplichting met betrekking tot bouw of renovatie basisschool.
- Stimuleren bewoners tot het zelf maken van een woningbouwprogramma, met ondersteuning van gemeente;

Keldonk

- Belangrijke rol voor Keldonk bij viering 200 jaar Zuid-Willemsvaart;
- Stimuleren bewoners tot het zelf maken van een woningbouwprogramma, met ondersteuning van gemeente;
- Inspanningsverplichting met betrekking tot bouw of verbouw basisschool;

- In overleg met bewoners realiseren van goede oversteek van N279.

Mariaheide

- Stimuleren bewoners tot het zelf maken van een woningbouwprogramma, met ondersteuning van gemeente.
- Veiliger maken Pastoor van Haarenstraat.

Nijnsel

- Plaatsing *tiny houses* conform verzoek dorpsraad;
- Stimuleren bewoners tot het zelf maken van een woningbouwprogramma, met ondersteuning van gemeente.

Olland

- Herzien van het onevenredig groot aantal hectare aan zonnepanelen rond Olland. Pijn moet eerlijk worden verdeeld;
- Stimuleren bewoners tot het zelf maken van een woningbouwprogramma, met ondersteuning van gemeente;
- Campagne voeren om inwoners te wijzen op de steun die de gemeente geeft bij armoede (Reden: in Boskant, Olland en delen van Schijndel is de armoede het grootst).

Schijndel

- Plan Hooghekke realiseren volgens oorspronkelijk plan initiatiefnemer;
- Realisatie uitbreidingsplan Plein 21;

- Nog enkele uitbreidingslocaties vaststellen zoals Hooghekke en Plein – dit soort buurten aan de rand van het dorp heeft de voorkeur boven fors volbouwen open locaties in bebouwde kom;
- Kermis naar het centrum;
- Voortvarend aan de slag met herstructurering deel centrum ter hoogte van bocht Kloosterstraat-Hoofdstraat;
- GGD verleiden tot vestiging nevenvestiging in bestuurscentrum of in Raadhuis Schijndel;
- Het openbaar gebied voor jongerencentrum Bizzy wordt, overeenkomst het verzoek van bewoners daar in de omgeving, 's nachts verboden terrein;
- Schijndel krijgt een LeefGoed Schijndel, een centrum voor welzijn en zorg zoals de gemeente dat ook voor Veghelaren ontwikkelt;
- Campagne voeren om inwoners te wijzen op de steun die de gemeente geeft bij armoede (Reden: in Boskant, Olland en delen van Schijndel is de armoede het grootst).

Sint-Oedenrode

- Bestuurscentrum geschikter maken voor functies gemeenteraad, nieuwe delen verkopen en bestemmen voor zorg en wonen;
- Nieuwe functie kerk Mgr. Bekkersplein;
- Hart heeft geen standpunt over herinrichting Markt, het woord is aan bewoners en andere belanghebbenden;
- Harde aanpak eigenaren krot Kerkstraat 11;
- Nu al anticiperen op mogelijk vertrek Ahrend uit Sint-Oedenrode;
- Woningbouw op locatie gemeentewerf;
- Samenwerking gemeente met Natuurlijk!Sint-Oedenrode verbeteren;

- Vrijheid geven tot eigen toeristisch beleid door (vrijwilliger) medewerkers Toeristisch Informatiepunt;
- GGD verleiden tot vestiging nevenvestiging in bestuurscentrum of in Raadhuis Schijndel;
- Meer respect voor inspanningen bewoners bij omgevingsvisie Kathelijne, Kinderbos en Rijsingen;
- Schrappen gereserveerde parkeerplaatsen Greenwheels bij bestuurscentrum om zo extra parkeerruimte buitbewoners te realiseren;
- Sint-Oedenrode krijgt een LeefGoed Sint-Oedenrode, een centrum voor welzijn en zorg zoals de gemeente dat ook voor Veghelaren ontwikkelt.

Veghel

- Grotere voortvarendheid bij herstructurering centrum;
- Verkoop politiebureau aan woningcorporatie Area, zodat aan Stadhuisplein 4 sociale huurwoningen of -appartementen komen;
- Herzien bestemmingsplan Noordkade, zodat er geen nieuwe concurrenten voor centrumwinkels bijkomen;
- Schoolgebouwen samenvoegen tot integrale kindcentra met behoud zelfstandigheid van de basisscholen;
- Onderzoek naar binnensportcapaciteit en zoeken naar financieel haalbare oplossingen;
- Basisschool in Veghels Buiten pas als elders in Veghel een school sluit of in één gebouw met een andere school komt;
- Aanpak ernstige verkeersklachten;
- Aanmoedigen sloop krot Noordkade;
- Zelfonderzoek College naar de vele juridische tegenslagen met betrekking tot (bouw-)projecten;
- Leefgoed Veghel nadrukkelijk openstellen voor de rest van Meierijstad;

- Bij reconstructie Stadhuisplan (meer) rekening houden met kermis aldaar;
- Veghel krijgt een polikliniek.

Wijbosch

- Geen weg door Wijboschbroek;
- Revitalisering van het door dorpsraad ontwikkeld woningbouwprogramma;
- Geen windturbines bij Wijboschbroek.

Zijtaart

- Stimuleren bewoners tot het zelf maken van een woningbouwprogramma, met ondersteuning van gemeente;
- Rappe uitgifte van bouwkavels;
- Aanleg fraaie groenstrook tussen dorp en Veghels bedrijventerreinen;
- Ontsluiten van natuurgebied De Buiten voor dieren;
- Herstel relatie dorpsraad en gemeente.

Wat bereikten we? En wat niet?

Het is goed te bezien wat er terechtkwam van het vorige verkiezingsprogramma. En wat Hart los van die voornemens nog meer bereikte. Daarover gaan de volgende pagina's. Per concreet voornemen uit 2016 vertellen we wat er is gebeurd op dit gebied.

Voor elk stukje plaatsten we symbolen, waarmee snel duidelijk wordt of er wat is bereikt. De verklaring:

- ♥♥ Geheel of gedeeltelijk gerealiseerd dankzij Hart.
- ♥ Geheel of gedeeltelijk gerealiseerd, maar de eer komt niet Hart toe.
- ♥ Nog niet voldoende gerealiseerd, maar er is wel wat gebeurd.
- ♥ Kwam nog niets van terecht.
- ♥ Kwam niets van terecht en dat is achteraf gezien maar goed ook.

Overigens kwamen er de afgelopen 5,5 jaar ook zaken op ons pad, die niet voorzien waren toen het verkiezingsprogramma werd geschreven. Ook daarover gaat deze verantwoording.

Mocht het resultaat van de volgende pagina's je tegenvallen: Hart had slechts 3 van de 35 zetels in de gemeenteraad en had geen plaats in de coalitie. Daardoor kon Hart geen wethouder leveren en dus niet direct meedoen aan het dagelijks bestuur van de gemeente.

Mocht het resultaat je meevallen: kun je nagaan wat er gebeurt als we wél lid waren geweest van het College. Of als we meer zetels hadden bezet.

Succes heeft vele vaders

Succes heeft vele vaders, zo blijkt. Hart nam kennis van een reeks berichten en filmpjes waarmee een andere partij laat weten wat die de afgelopen jaren bereikte. De reeks is lang, want bestaat grotendeels uit raadsbesluiten waar die partij mee instemde. Samen met zowat alle andere partijen in de gemeenteraad.

Zo lusten wij van Hart er nog wel eentje.

In dit verslag laten we alle Collegevoorstellen waar Hart mee instemde achterwege. We beperken ons tot de prestaties waar we écht voor moesten werken. Wel zo eerlijk.

Algemeen

♥♥ **Schijndel en Wijbosch hebben, dankzij hun voorsprong, het meest te verliezen bij de fusie. Dus moeten de voorzieningen daar beschermd en verdedigd worden.**

Hart heeft een belangrijke rol gespeeld in de inmiddels geplande bouw van een buurthuis in de Schijndelse wijk Boschweg. We steunden omwonenden met succes toen zij de locatiekeuze van appartementen en woningen wilden wijzigen.

♥ **Het hoge niveau van voorzieningen in de huidige gemeente Schijndel gunnen we ook de rest van Meierijstad. Schijndel en Wijbosch kunnen daarin de weg wijzen.**

We zetten ons in voor integrale kindcentra in Veghel naar voorbeeld van de Schijndelse educatieve basiscentra en voor kwaliteit van wegen in Sint-Oedenrode zoals in Schijndel.

♥ **Schijndel en Wijbosch hebben alles in zich om innovatieve ontwikkelingen juist hier te ontwikkelen en daarna in de rest van Meierijstad uit te rollen.**

Daar kwam niks van. Overigens ontdekten we na de fusie dat in de kleine kernen van Meierijstad tal van vergelijkbare ontwikkelingen op het gebied van participatie gaande zijn. Neem de wijze waarop in Mariaheide AED's worden geplaatst en onderhouden. Of hoe in Boerdonk een gezamenlijke auto wordt beheerd.

♥♥ **Politieke partijen doen een stap terug. Burgers nemen het voortouw!**

Met het eerste initiatiefvoorstel ooit ingediend in Meierijstad regelden we dat bewoners de inrichting van hun straat mogen bepalen als die opnieuw wordt ingericht. Daarnaast zorgden we voor experimenten op het gebied van de zogeheten omgekeerde besluitvorming: inwoners van Sint-Oedenrode kregen bijvoorbeeld de macht om binnen vooraf gestelde kaders het hart van hun dorp opnieuw in te richten.

Bestuur en organisatie

♥ **De gemeente is bereikbaar en zichtbaar in alle kernen, bijvoorbeeld omdat ambtenaren in de wijk- en dorpshuizen daar hun werk doen.**

Buurtadviseurs houden spreekuur in de dorpen. Ambtenaren deden hun werk tot de coronacrisis nog vooral in het gemeentehuis in Veghel. De crisis bracht de gemeentesecretaris tot het inzicht dat Hart gelijk heeft. Via de media liet ze weten dat het helemaal niet zo logisch is dat Stadhuisplein 1 in Veghel de voorkeurslocatie is om te werken.

♥ **Vergaderingen van en met volksvertegenwoordigers hebben niet alleen in de raadzaal in Sint-Oedenrode plaats, maar in diverse kernen.**

Helaas. We kregen het nog niet voor elkaar. Overigens was daar sinds maart 2020 ook weinig gelegenheid toe. Door corona werd er sowieso amper op locatie vergaderd.

♥♥ Referenda passen niet bij ons systeem van representatieve democratie. Wat meer effect heeft: inwoners direct zeggenschap geven over hun straat, buurt, wijk en dorp.

Het pleidooi van Hart begint door te dringen bij wethouders, ambtenaren en andere partijen. Een eerste succes werd in 2017 al geboekt. Toen stemde de hele raad unaniem in met het voorstel van Hart om bij herinrichting van straten bewoners het voortouw te geven. Saillant: het College ontraadde dat plan.

♥ Seniorenraad en Adviesraad Sociaal Domein slaan de handen ineen. Jongeren laten zich moeilijk vertegenwoordigen en verdienen extra aandacht van de gemeenteraad.

Het is nog niet geregeld, maar de Seniorenraad heeft al diverse keren geklaagd dat ze er als adviseur niet aan te pas komen bij het College. De reden is dat het fenomeen Seniorenraad geen plek heeft in het formele proces van advisering, invloed en besluitvorming. Hart blijft pleiten voor een samenvoeging.

De aandacht voor jongeren is er gekomen, zeker sinds de coronacrisis. Hart vroeg er diverse keren aandacht voor. De partij richtte de denktank 'Jong van Hart' op, overlegde met jongerenwerkers en diende een voorstel in om het welbevinden van jongeren extra aandacht te geven. Dankzij Hart is er een kinderraad.

♥ Wijkagenten zijn cruciaal voor veiligheidsbeleving. We zien ze graag ook op school.

Niets aan gedaan.

♥♥ Meer aandacht drugsbestrijding en preventie, bijvoorbeeld op plaatsen waar veel wordt gehandeld.

Hart pleitte met succes voor een andere prioriteitstelling in het gezondheidsbeleid van de gemeente. Waar het College 'gezond gewicht' topprioriteit wilde geven, is dat op initiatief van Hart nu preventie en bestrijding van drugsgebruik, waaronder alcohol.

Wijk- en leefomgeving

♥ **Burgers krijgen het recht taken van de gemeente over te nemen. Dit 'Right to challenge' wordt opgenomen in de verordeningen met betrekking tot het sociaal domein.**

Hart was lange tijd een roepende in de woestijn. De eerste keer dat de partij dit idee inbracht, was in de toenmalige gemeente Schijndel. Inmiddels is 'R2C' opgenomen in landelijke wetgeving en zijn de eerste stappen gezet om het in onze gemeente te regelen. Geregeld dus.

♥ **Wijken en dorpen krijgen een eigen, vrij te besteden, budget.**

Dat is er helaas nog niet. Hart blijft zich ervoor inzetten. Maar er is wel een pot waar burgerinitiatieven van profiteren. Kwestie van een aanvraag doen. Ook krijgen de wijk- en dorpsraden subsidie.

♥ **De gemeente zet zich, samen met bewoners, in om kleine kernen leefbaar te houden. Waarbij het vooral gaat om het in stand houden van voorzieningen.**

Dit streven wordt breed gedeeld in de gemeenteraad. In het algemeen wordt woningbouw beschouwd als de beste garantie voor het behoud van voorzieningen. In zowat alle kernen zijn woningbouwplannen.

♥ **De winkelhartes van de drie grootste kernen worden op de lange termijn kleiner om zo leegstand te verminderen. Buiten het centrum krijgen winkelpanden woonbestemmingen, zodra winkels daar worden opgeheven. In wijken en dorpen blijven vanzelfsprekend wel buurtwinkels.**

Hart liep een paar jaar voor de muziek uit. In de jaren 2016 en 2017 werd er zelfs negatief gereageerd, vooral door winkeliers. Inmiddels is het algemeen beleid om de winkelhartten te verkleinen. Winkeliers(verenigingen) steunen het. Een voorbeeld is de centrumvisie van Veghel. Wat Hart al voor de fusie verkondigde, vindt weerklank: het centrum moet daar kleiner en winkelpanden moeten worden verbouwd tot huizen en appartementen.

♥♥ We gaan door op de ingeslagen weg van het verminderen van restafval. Dat kan mogelijk door te scheiden ná de bron. Groen is een andere oplossing voor chronische leegstand. Meer parken, meer natuur in dorpen en wijken.

Het College voert met andere gemeenten in Brabant een uitgebreid onderzoek uit naar de mogelijkheden om nascheiding in te voeren, voorlopig alleen voor hoogbouw en andere locaties waar niet met kliko's gewerkt kan worden.

♥ De Omgevingswet wordt aangegrepen om burgers te helpen hun eigen omgeving in te richten.

De invoering is wederom uitgesteld. De gemeente sorteert er al wel op voor, zo zijn initiatiefnemers van bouwprojecten verplicht een zogeheten omgevingsdialoog uit te voeren.

♥♥ Bouwleges voor energieleverende huizen worden goedkoper. Bouwleges voor traditionele huizen, die energie slurpen, worden duurder.

De meningen zijn verdeeld, maar het College van Meierijstad beweert dat deze wens juridisch onmogelijk is. Het voorstel van Hart, overgenomen door een meerderheid van de raad, is in overleg met de fractie omgezet in een subsidieregeling voor huiseigenaren. In 2018 en 2019 werd er in totaal € 100.000 uitgekeerd voor energiebesparende en -opwekkende maatregelen.

♥♥ We willen enkele vuurwerkvrije zones realiseren in Schijndel en de andere kernen.

Een afgezwakte vorm van dit voorstel van Hart is beleid: bewoners van straten kunnen zelf hun directe omgeving vuurwerkvrij verklaren. De gemeente regelt borden om het aan te geven. Handhaving is een taak van de bewoners zelf.

♥ Woningbouw: we stimuleren de bouw van energie-neutrale woningen, van collectief particulier opdrachtgeverschap, van bouwprogramma's door dorpen en van goedkope huurwoningen.

Dit soort huizen verrijzen mondjesmaat, zij het niet door inzet van Hart. Feit is dat hier sprake is van een algemene ontwikkeling in de samenleving.

Samenleving

♥ Subsidie voor welzijnswerk wordt vervangen door inkoop van welzijnsdiensten. Behalve de gemeente, kunnen ook groepen inwoners die diensten inkopen.

Het College heeft precies dít afgekondigd: ze vervangen de algemene subsidie door per opdracht of project diensten in te kopen en te betalen. De inkoop door groepen bewoners is nog niet geregeld.

♥♥ De preventie van armoede wordt verder verbeterd, vooral door inzet van mensen die contact hebben met risicogroepen.

Het College nam het voorstel van Hart over om onder meer advocaten, betrokken bij echtscheidingen, hierin een rol te laten spelen.

♥ Het oplossen van geldproblemen gaat bij armoedebeleid voor lange termijnoplossingen.

Hart heeft de proef op de som genomen door enkele individuele inwoners te begeleiden die met ernstige financiële problemen

kampten. Zo kon de fractie vaststellen dat betrokken ambtenaren alles in het werk stellen om volgens het door Hart bepleitte beleid te werken.

♥ **Meierijstad krijgt een gemeentelijk museum voor de gezamenlijke kunstcollectie.**

De collectie krijgt een plaats in het Raadhuis in Schijndel en wordt gedeeltelijk opengesteld voor publiek.

♥ **Onderwijs, sport, kunst en cultuur moeten nabij en bereikbaar zijn.**

Dat was zo en dat is zo. Zorgen zijn er voor de nabije toekomst, aangezien nogal wat verenigingen door corona in financiële problemen zijn gekomen.

♥ **Schijndel houdt een eigen prijs voor kunst- en cultuur, mogelijk vernoemd naar Wiek de Laat.**

Eén keer is zo'n prijs, overigens niet met die naam, dankzij Hart uitgereikt. Daarna was het initiatief weer van de baan. Hart vindt inmiddels dat hier een taak ligt voor de eigen inwoners of organisaties van Schijndel en niet voor de gemeente.

♥ **De oprichting van educatieve basiscentra wordt gestimuleerd in de huidige gemeenten Veghel en Sint-Oedenrode. (staat ergens vooraan ook al)**

Het College streeft hier inmiddels ook naar. Het is zaak vinger aan de pols te houden, met name in Veghel staan nog veel (te) kleine scholen zonder extra voorzieningen.

♥ **Het hoge niveau van zorg, welzijn en voorzieningen voor ouderen wordt gehandhaafd en waar mogelijk en nodig verbeterd.**

De zorg is in Meierijstad van hoog niveau. Dat is maar goed ook, want de vraag naar hulp stijgt vanwege de coronacrisis. Het is

zaak om te (blijven) bezien of met name de hulp aan jongeren aansluit bij de behoefte.

♥ **De bibliotheken gaan decentraal.**

Helaas. Hart staat nogal alleen in dit streven.

Zorg en hulp

♥ **We herstellen de status van traditionele verwijzers naar zorg, zoals huisartsen. Zorg wordt ook bereikbaar via alle wijk- en dorpshuizen, waar vertegenwoordigers van de gemeente werkzaam zijn.**

Met de instelling van praktijkondersteuners is de positie van huisartsen versterkt voor wat betreft de psychische zorg. Verder negeren veel inwoners de wijkteams; dat leidt ertoe dat huisartsen hun positie als verwijzers behouden. In wijk- en dorpshuizen houden buurtadviseurs spreekuur.

♥ **Bij voortzetting van sociale wijkteams (liever niet): stevig inzetten op kwaliteitsverbetering. Meer deskundigheid en professionaliteit en meer ervaringsdeskundigen in de teams.**

We zien er nog weinig van.

♥ **Meer aandacht voor respijtzorg voor mantelzorgers.**

De aandacht hiervoor groeit. Respijtzorg is opgenomen in het gemeentelijk beleid.

Primair kiezen we voor persoonsgebonden budgetten. Slechts als dat niet kan, biedt de gemeente hulp en zorg in natura aan.

♥ De keuze ligt bij de aanvragers van hulp. Het beleid om het gebruik van persoonsgebonden budgetten te ontmoedigen, praktijk in het toenmalige Schijndel, lijkt van de baan.

Werk

♥ **Wie leverancier is van de gemeente, doet zijn best mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werk te bieden.**

De zogeheten *social return* is opgenomen in de inkoopvoorwaarden van de gemeente. Ondanks dat is de animo onder werkgevers niet groot om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werk aan te bieden. De gemeente lost dit op door zelf dit soort initiatieven te ontwikkelen. Hart werkt aan een ambitieus plan op dit gebied. Waarover in ons verkiezingsprogramma meer.

♥ **Geen verplicht onbetaald werk voor bijstandsgerechtigden.**

Het huidige College denkt er gelukkig net zo over als Hart.

♥ **De sociale dienst gaat meer één op één begeleiding bieden.**

De gemeente doet zijn best, maar de organisatie blijkt onvoldoende ingericht op individuele begeleiding. Feit is dat dit de enige manier is om mensen aan het werkt te helpen. Gelukkig subsidieert de gemeente wel organisaties die deze individuele begeleiding wel bieden. En is er gestart met PIM, waar de individuele begeleiding centraal staat.

♥ **Er komt een tweede kringloopbedrijf in Veghel.**

Concrete plannen zijn er nog niet.

♥ **Meierijstad krijgt een wethouder, exclusief voor beleid en uitvoering van de Participatiewet.**

Helemaal exclusief is het niet, aangezien die wethouder ook verantwoordelijk is voor jeugd, kunst, cultuur en bedrijfsvoering. De tijd heeft geleerd dat Hart zich vergiste: een aparte portefeuillehouder zou het aantal wethouders vergroten en dat wil de fractie juist niet. Schrappen dus, dit idee.

♥ **Het toerisme wordt gestimuleerd, onder meer door onderscheidende kenmerken van enkele dorpen (Schijndel, Sint-Oedenrode) beter uit te venten.**

Het tegendeel gebeurde. Het College stuurt erop aan dat de (vrijwillige) medewerkers van de toeristische informatiepunten (vervangers van de VVV's) alle dorpen promoten. Hart vindt het niks.

♥ **Contraproductieve steun aan zzp-ers wordt afgeschaft.**

Het adviescentrum voor ZZP-ers, gesubsidieerd door de gemeente, is opgeheven. Hart is er blij mee, want dat initiatief leidde tot weinig.

Belastingen en heffingen

♥ **De hondenbelasting is oneerlijk en wordt afgeschaft.**

Is gebeurd.

♥ **Leges en heffingen zijn kostendekkend.**

Is een feit.

♥ **Het minimabeleid wordt maximaal sociaal.**

Is een feit. Meierijstad heeft alle aanbevelingen van NIBUD op dit gebied uitgevoerd, nog voor die organisatie ze wereldkundig maakte.

♥♥ **Wie aantoonbaar duurzaam leeft, krijgt financiële voordeeltjes. Bouwleges van energieleverende woningen zijn bijvoorbeeld heel goedkoop.**

Een motie van Hart om dit te regelen is aangenomen, bleek volgens het College onuitvoerbaar is gewijzigd in een tijdelijke subsidieregeling. Die was razend populair.

♥ **De gemeente gaat nog beter verantwoording afleggen over inkomsten en uitgaven.**

De begroting en jaarrekening worden inzichtelijk en compact gepresenteerd. Hart helpt een handje door op de eigen website uitleg te geven.

♥ OZB: als er dan toch een verhoging nodig is, dan voor specifieke doelen en investeringen. Met heldere verantwoording. Wat niet uit te leggen is, doen we niet. Het werk rond de OZB doet de gemeente zelf.

Die verantwoording kwam er en de inning doet de gemeente tegenwoordig zelf. De verantwoording beschouwt Hart trouwens ook als een taak van de fracties. Op de website legt Hart uit wat er met de OZB gebeurt en waarom.

Uit de epiloog van het verkiezingsprogramma

♥♥ We delegeren taken, verantwoordelijkheden, budgetten en zeggenschap maximaal aan burgers in wijken en dorpen. Zo zorgen we ervoor dat de gemeente er steeds minder toe doet en de dorpen en wijken steeds meer. En zo maken we politieke partijen, 'Hart voor Schijndel' inclusief, stukje bij beetje overbodig. Dat is nodig, want het draagvlak voor partijen slinkt.

Meierijstad zet voorzichtige stappen in die richting. Zo zijn er startgesprekken gehouden over beleidsthema's waaraan inwoners konden meedoen. Ook is het plan van Hart overgenomen om bewoners hun eigen straat te laten inrichten. Het zijn bemoedigende ontwikkelingen, maar we zijn er nog lang niet.

Wat bereikten we nog meer?

Hart was niet vier jaar lang louter bezig met het uitvoeren van het verkiezingsprogramma. Er kwamen kansen, problemen, vragen en dilemma's voorbij die bij het verschijnen van het programma niet voorzien waren. Het is goed om te bezien wat we op die terrein bereikten.

♥♥ Er komen openbare toiletten in Veghel, Sint-Oedenrode en Schijndel. Iedereen is er welkom, maar ze zijn vooral geplaatst om gehandicapten en bepaalde chronisch zieken de mogelijkheid te bieden het dorp in te gaan. De wc's zijn onderhoudsarm, zelfreinigend en *hufterproof*.

5% van alle nieuwe woningbouwprojecten vanaf vier huizen is voor sociale huurwoningen.

♥♥ 25% van alle nieuwe woningbouwprojecten vanaf vier huizen is voor sociale huurwoningen.

♥♥ Hart redt een viskraam op De Steeg in Schijndel. Die moest volgens het nieuwe standplaatsenbeleid weg. En mag blijven.

♥♥ Bij het voormalige gemeentehuis komt een parkje. Kleiner dan Hart bedacht, dat wel.

♥♥ Hart bemiddelt bij de plaatsing van een AED op de gevel van een slagerij. Het leidt tot betaling van de verzekering door de gemeente.

♥ Het kabinet krijgt een brief van de Meierijstadse gemeenteraad: stel een kinderpardon.

♥♥ Meierijstad krijgt een bomenplan.

♥♥ Een kermisexploitant die e-sigaretten aan kinderen uitdeelt, wordt aangepakt.

♥♥ Er wordt voortaan ook gestrooid in een fietstunnel tussen Wijbosch en Schijndel.

♥ Hart hoort bij de succesvolle oppositie tegen een megastal in Nijnsel.

♥ Er komen dankzij CDA en Hart alsnog op zonnecollectoren op een appartementencomplex in Veghel.

♥♥ Het podium van Schijndel wordt luxer uitgevoerd.

♥♥ Er kwam een proef met tuintjes rond ondergronds containers. Die proef mislukt trouwens.

♥♥ Een overleg over de toekomst van *Agrifood Capital* wordt in het openbaar gehouden en niet, zoals door Colleges van diverse gemeenten bedacht, achter gesloten deuren.

♥ Er komt een regionaal onderzoek naar de mogelijkheden van nascheiding van huishoudelijk afval. Hart pleit er al sinds 2016 voor.

♥♥ Voetbalvereniging Erp krijgt nieuwe kleedlokalen.

♥♥ De gemeente gaat bij ziekenhuis Bernhoven pleiten voor een polikliniek in Veghel.

♥♥ De Pastoor van Haarenstraat in Mariaheide wordt een klein beetje veiliger. Het College overweegt plaatsing van een verkeerssignalering – wie te hard rijdt, wordt daar automatisch op gewezen.

♥♥ We verleidden honderden inwoners om de lokale politiek te volgen en zich daarmee te bemoeien. Dat deden we door bijeenkomsten te organiseren over actuele, politiek thema's, door abonnees te werven voor de nieuwsbrief 'Hart op zondag', door inzenders van brieven aan de raad op te zoeken, door enquêtes te houden en door 'Het klasje van Hart' te organiseren – een cursus over lokale politiek.

Tot slot

We zijn pas net begonnen

“Sorry dat deze brief zo lang is geworden, ik had geen tijd voor een korte”, schreef volgens de overlevering een soldaat in de Eerste Wereldoorlog ooit aan zijn ouders. Iets soortgelijks geldt voor ‘Van betekenis’: het ontbrak ons aan de tijd voor een bondige versie¹⁰.

Want zo’n compact stuk leidt geheid tot oeverloos debat in de fractie over wat er dan uit moet en wat er toch vooral moet blijven staan. En dus lieten we maar alles staan.

Sorry.

We denken echter dat we met dit lijvige document een goed beeld geven van wie we zijn, waar we vandaan komen en waar we met Meierijstad naartoe willen. Dat kan nu eenmaal niet zonder uit te wijden over visie en beleid. Maar ook ogenschijnlijk futiele zaken doen ertoe – die maken immers dat wat abstract is uiteindelijk concreet wordt.

U las, durven we te stellen, een eerlijk stuk. We beschrijven geen onrealistische hemel op aarde. Het is de reden dat we zo nu en dan reppen van een inspanningsverplichting om iets voor elkaar te krijgen en dat we over die thema’s geen keiharde toezeggingen doen. En verder stellen we in onze terugblik onomwonden vast wat er allemaal wel én niet lukte.

Dat kost ons geen moeite. Want ondanks die tegenvallers hebben we veel bereikt, vinden we zelf. Zeker als je beseft dat

¹⁰ Die komt er alsnog hoor. We werken aan een versie die niet alleen korter is, maar ook nog eens op taalniveau B1 (‘klare taal’).

we maar drie van de 35 zetels in de gemeenteraad bezetten. We vinden dat we als kleine, vijfde partij in de raad een stevige stempel drukten op het gemeentelijk beleid. En dat we ook buiten de raadzaal succesvol waren. We hebben het lokale openbaar bestuur naar de inwoners gebracht en de inwoners met hun standpunten naar de gemeente.

Dat belooft nog wat. Want we zijn pas net begonnen.

Want hoe de verkiezingen ook verlopen, hoeveel zetels we ook krijgen en wat onze positie in coalitie of oppositie ook wordt: we gaan dingen voor elkaar krijgen. We gaan van Meierijstad een gemeente maken waar de meest kwetsbaren steun krijgen, waar duurzaamheid realistisch wordt, waar kernen aan hun identiteit bouwen, waar iedereen mee mag en kan doen en waar we de democratie naar dorpen, wijken, buurten en straten brengen.

En wie weet: als we groeien en meer menskracht en dus tijd hebben, krijgen we ooit tijd voor een kort verkiezingsprogramma.

Fractie, bestuur en leden van Hart

We komen in de buurt.